

КІНОСТРІЧКА, ЩО ОТРИМАЛА
ТРИ ПРЕМІЇ «ОСКАР»

НОВЕЛІЗАЦІЯ — БЕСТСЕЛЕР *THE NEW YORK TIMES*

Колись давно жила собі принцеса Моанна в підземному царстві, де не буває ні обману, ні болю. І мріяла вона побачити людський світ. Отож одного дня принцеса втекла від варті і піднялася в наш світ. Невдовзі сонце спалило всі її спогади, і принцеса забула, хто вона та звідки. Вона блукала землею, страждаючи від холоду, болю й хвороб, аж поки не померла. Її батько, король, не облишив пошуків, бо знав, що душа Моанни безсмертна, і сподівався, що одного дня вона повернеться додому. В іншому тілі, в інший час. Може, навіть в іншому місці. Він чекатиме...

Розширена версія темного фентезі Гільєрмо дель Торо, яку написала Корнелія Функе, викликає захват.

The Guardian

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-7915-5

9 786171 279155

ГІЛЬЄРМО ДЕЛЬ ТОРО
КОРНЕЛІЯ ФУНКЕ

МАБІРИНТ
ФАВНА

ЛАБІРИНТ
ФАВНА

GUILLERMO DEL TORO
CORNELIA FUNKE

PAN'S LABYRINTH
THE LABYRINTH
OF THE FAUN

A NOVEL

ГІЛЬЄРМО ДЕЛЬ ТОРО
КОРНЕЛІЯ ФУНКЕ

ЛАБІРИНТ ФАВНА

РОМАН

ХАРКІВ **2020** **КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ**

УДК 821.111(73)
Т61

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Del Toro G., Funke C. *Pan's Labyrinth : The Labyrinth of the Faun* /
Guillermo del Toro, Cornelia Funke. — New York :
Katherine Tegen Books, 2019. — 272 p.

Переклад з англійської *Наталії Дьомової*

Художник *Аллен Вільямс*

Дизайнер обкладинки *Петро Вихорь*

ISBN 978-617-12-7915-5
ISBN 978-0-06-241446-5 (англ.)

© Guillermo del Toro, 2019
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного
Дозвілля», видання українською
мовою, 2020
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейно-
го Дозвілля», переклад і художнє
оформлення, 2020

Альфонсо Фуентесу та його команді,
які врятували мій дім, мої дерева, моїх віслюків,
мої спогади і мої записники від пожежі Вулсі

К. Ф.

Для К — ти відповідь на всі загадки,
мій дороговказ із Лабіринту

Г. Д. Т.

ПРОЛОГ

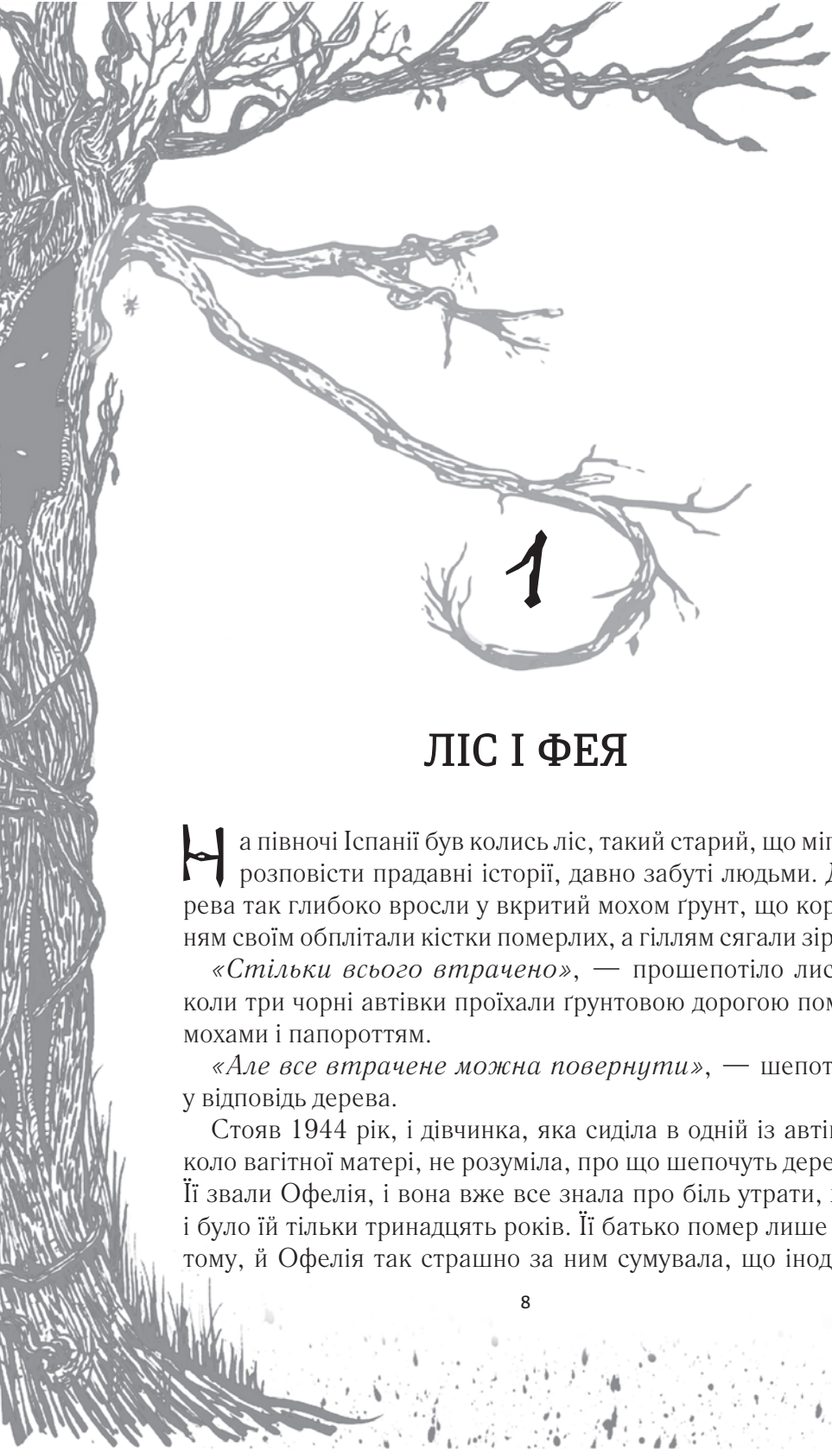
Кажуть, колись давно жила собі принцеса у підземному царстві, де не буває ні обману, ні болю. І мріяла вона побачити людський світ. Принцеса Моанна марила безкраїм синім небом і безкінечним морем хмар, марила сонцем і травою, і смаком дощу... Отож одного дня вона втекла від варті і піднялася у наш світ. Невдовзі сонце спалило всі її спогади, і принцеса забула, хто вона та звідки. Вона блукала землею, страждаючи від холоду, болю й хвороб. Аж поки, зрештою, не померла.

Її батько, король, не облишив пошуків, бо знав, що душа Моанни безсмертна, і сподівався, що одного дня вона повернеться додому.

В іншому тілі, в інший час. Може, навіть в іншому місці.
Він чекатиме.

До останнього подиху.

Повік-віків.

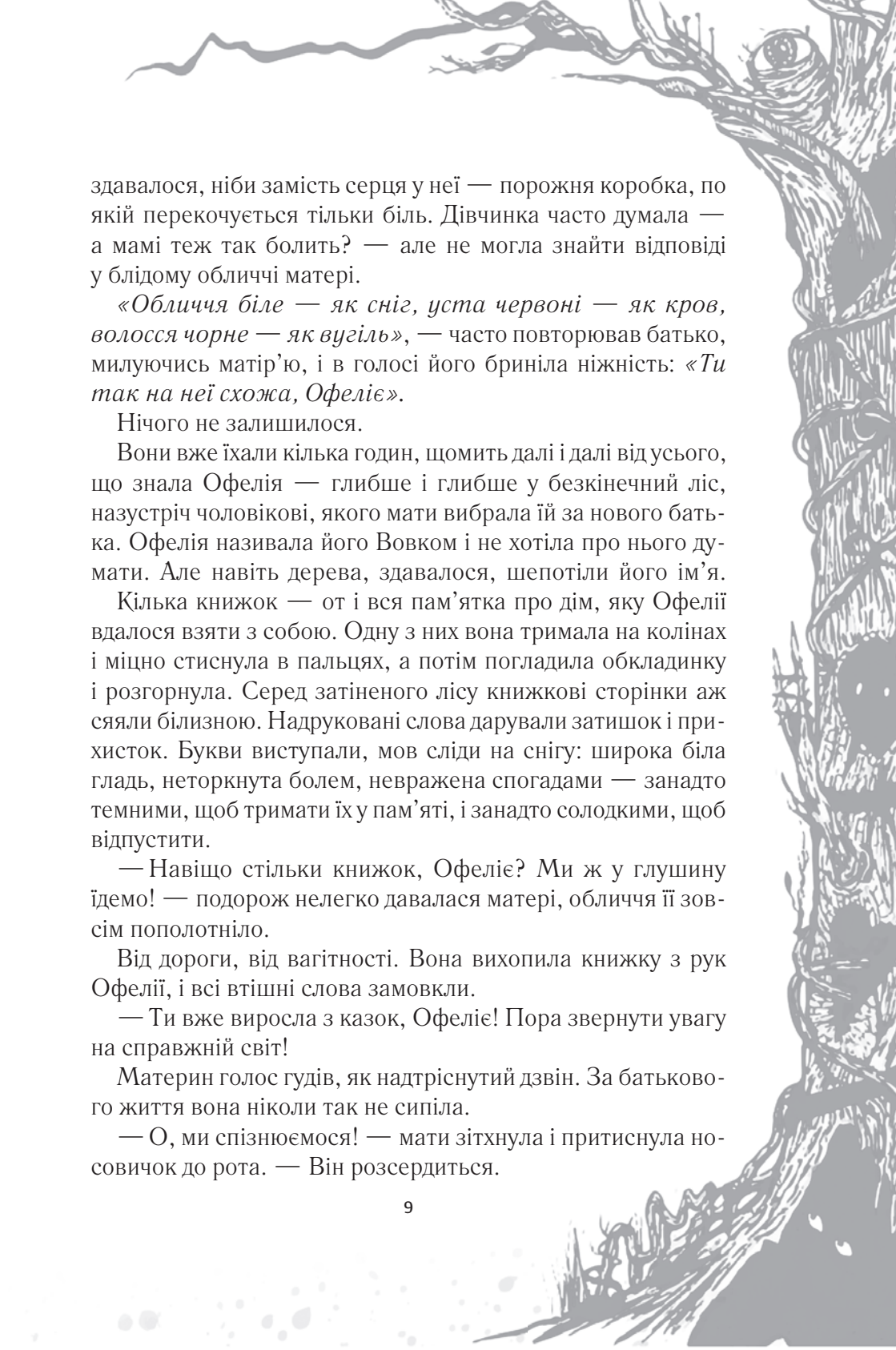
ЛІС І ФЕЯ

На півночі Іспанії був колись ліс, такий старий, що міг би розповісти прадавні історії, давно забуті людьми. Дерева так глибоко вросли у вкритий мохом ґрунт, що корінням своїм обплітали кістки померлих, а гіллям сягали зірок.

«Стільки всього втрачено», — прошепотіло листя, коли три чорні автівки проїхали ґрунтовою дорогою поміж мохами і папороттям.

«Але все втрачене можна повернути», — шепотіли у відповідь дерева.

Стояв 1944 рік, і дівчинка, яка сиділа в одній із автівок коло вагітної матері, не розуміла, про що шепочуть дерева. Її звали Офелія, і вона вже все знала про біль втрати, хоч і було їй тільки тринадцять років. Її батько помер лише рік тому, й Офелія так страшно за ним сумувала, що іноді їй

здавалося, ніби замість серця у неї — порожня коробка, по якій перекочується тільки біль. Дівчинка часто думала — а мамі теж так болить? — але не могла знайти відповіді у блідому обличчі матері.

«Обличчя біле — як сніг, уста червоні — як кров, волосся чорне — як вугіль», — часто повторював батько, милуючись матір'ю, і в голосі його бриніла ніжність: *«Ти так на неї схожа, Офеліє».*

Нічого не залишилося.

Вони вже їхали кілька годин, щомить далі і далі від усього, що знала Офелія — глибше і глибше у безкінечний ліс, назустріч чоловікові, якого мати вибрала їй за нового батька. Офелія називала його Вовком і не хотіла про нього думати. Але навіть дерева, здавалося, шепотіли його ім'я.

Кілька книжок — от і вся пам'ятка про дім, яку Офелії вдалося взяти з собою. Одну з них вона тримала на колінах і міцно стиснула в пальцях, а потім погладила обкладинку і розгорнула. Серед затіненого лісу книжкові сторінки аж сяяли білизнаю. Надруковані слова дарували затишок і прихисток. Букви виступали, мов сліди на снігу: широка біла гладь, неторкнута болем, невражена спогадами — занадто темними, щоб тримати їх у пам'яті, і занадто солодкими, щоб відпустити.

— Навіщо стільки книжок, Офеліє? Ми ж у глушину їдемо! — подорож нелегко давалася матері, обличчя її зовсім пополютніло.

Від дороги, від вагітності. Вона вихопила книжку з рук Офелії, і всі втішні слова замовкли.

— Ти вже виросла з казок, Офеліє! Пора звернути увагу на справжній світ!

Материн голос гудів, як надтріснутий дзвін. За батькового життя вона ніколи так не сипіла.

— О, ми спізнюємося! — мати зітхнула і притиснула носовичок до рота. — Він розсердиться.

Він...

Мати застогнала, й Офелія схопила за плече водія на передньому сидінні.

— Зупиніться! — попросила вона. — Зупиніть машину. Моїй мамі погано.

Водій незадоволено забурчав, але заглушив двигун. Вовки — ось вони хто, всі ці солдати, що їх супроводжують. Вовки-людожери. Мама казала, казки не мають нічого спільного з реальністю — але хіба Офелія не бачила? Казки показали їй усю правду.

Мати тяжко вибралася з автівки і дочовгала до краю дорogi, де росли чагарники папороті — її знудило. Донька також вийшла. Густі зарості заливали все довкола, наче океан. Поміж їхнього перистого листя пробивалися вгору сірі стовбури дерев, мов виринаючи із затонулої низовини.

Дві машини супроводу також спинилися, і ліс закишів сірими уніформами. Деревам вони не сподобалися — Офелія відчувала. Офіцер, якого звали Сerrано, підійшов перевірити, як там мати. Це був високий, дорідний чолов'яга із надміру гучним голосом і звичкою носити офіцерську форму, ніби це театральний костюм.

Надтріснутим голосом мати попросила в нього води, а тим часом Офелія ступила кілька кроків уперед по ґрунтовій дорозі.

«Вода, — шепотіли дерева. — Земля. Сонце».

Листя папороті гладило сукню Офелії, наче зелені пальці. Вона наступила на камінь — й опустила погляд додолу. Камінь був сірий, як солдатська форма, і лежав посеред дорogi, ніби хтось його там згубив. Позаду, на місці зупинки, матір знову нудило при дорозі. Чому жінкам так тяжко приводити дітей на цей світ?

Офелія нахилилася і підняла камінь, порослий мохом від плину часу. Але варто було відгорнути мох пальцями, як на гладенькій рівній поверхні проступило викарбуване око.

Людське око.

Дівчинка озирнулася.

Неподалік бовваніли три понижені кам'яні стовпи, майже непомітні посеред високих чагарників. Витесані з сірого каменю, майже всуціль вони були вкриті дивними концентричними візерунками, а на центральній колоні проступало розкришене кам'яне обличчя, звернене в бік лісу. Офелія не змогла втриматися. Вона зійшла з дороги й підійшла до стовпа, хоча взуття вже за кілька кроків промочила роса, а на сукню начіплялися реп'яхи.

Обличчю не вистачало одного ока. Як у складаної мозаїки, якій бракує останнього елемента.

Офелія стиснула в пальцях камінь із зображенням ока і підступила ближче.

Під прямими лініями носа на сірій поверхні вищирилися розкришені зуби. Дівчинка відсахнулася — між тими зубами заворушилося щось тонке і крилате, і воно потягнуло до неї довгі тремтливі щупики. Зсередини рота показалися комашині ноги, а тоді вилізла і вся істота, трохи більша за долоню Офелії, і миттю видряпалася колоною на самий верхечок. Умостившись, створіння помахало дівчинці довгими, тонкими передніми ніжками. Офелія усміхнулася. Коли вона усміхалась востаннє? Уже й забула, як це.

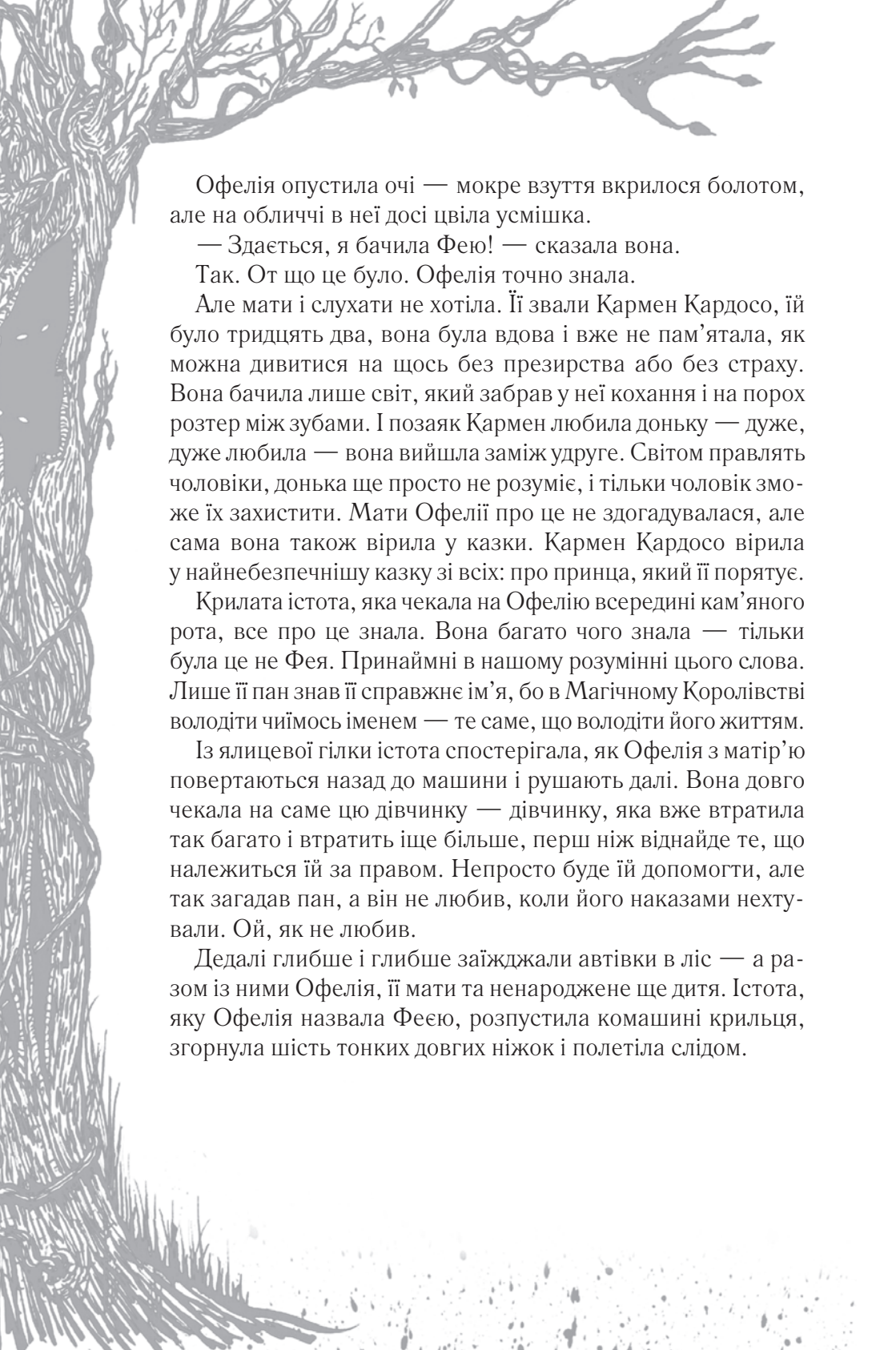
— Ти хто? — прошепотіла Офелія.

Істота знову помахала передніми лапками і щось мелодійно протріскотіла. Може, цвіркун? Отакі цвіркуни на вигляд? Чи це бабка? Офелія не знала. Вона виросла в місті, всередині кам'яних стін без очей та облич. Без вищирених ротів.

— Офеліє!

Істота розпустила крильця і відлетіла. Дівчинка провела її поглядом. Мати з офіцером Серрано стояли на дорозі неподалік.

— Ти тільки поглянь на свої ноги! — насварила мати з тихим смиренням, яке так часто тепер звучало в її голосі.

Офелія опустила очі — мокре взуття вкрилося болотом, але на обличчі в неї досі цвіла усмішка.

— Здається, я бачила Фею! — сказала вона.

Так. От що це було. Офелія точно знала.

Але мати і слухати не хотіла. Її звали Кармен Кардосо, їй було тридцять два, вона була вдова і вже не пам'ятала, як можна дивитися на щось без презирства або без страху. Вона бачила лише світ, який забрав у неї кохання і на порох розтер між зубами. І позаяк Кармен любила доньку — дуже, дуже любила — вона вийшла заміж удруге. Світом правлять чоловіки, донька ще просто не розуміє, і тільки чоловік зможе їх захистити. Мати Офелії про це не здогадувалася, але сама вона також вірила у казки. Кармен Кардосо вірила у найнебезпечнішу казку зі всіх: про принца, який її порятує.

Крилата істота, яка чекала на Офелію всередині кам'яного рота, все про це знала. Вона багато чого знала — тільки була це не Фея. Принаймні в нашому розумінні цього слова. Лише її пан знав її справжнє ім'я, бо в Магічному Королівстві володіти чийось іменем — те саме, що володіти його життям.

Із ялицевої гілки істота спостерігала, як Офелія з матір'ю повертаються назад до машини і рушають далі. Вона довго чекала на саме цю дівчинку — дівчинку, яка вже втратила так багато і втратить ще більше, перш ніж віднайде те, що належить їй за правом. Непросто буде їй допомогти, але так загадав пан, а він не любив, коли його наказами нехтували. Ой, як не любив.

Дедалі глибше і глибше заїжджали автівки в ліс — а разом із ними Офелія, її мати та ненароджене ще дитя. Істота, яку Офелія назвала Феєю, розпустила комашині крильця, згорнула шість тонких довгих ніжок і полетіла слідом.

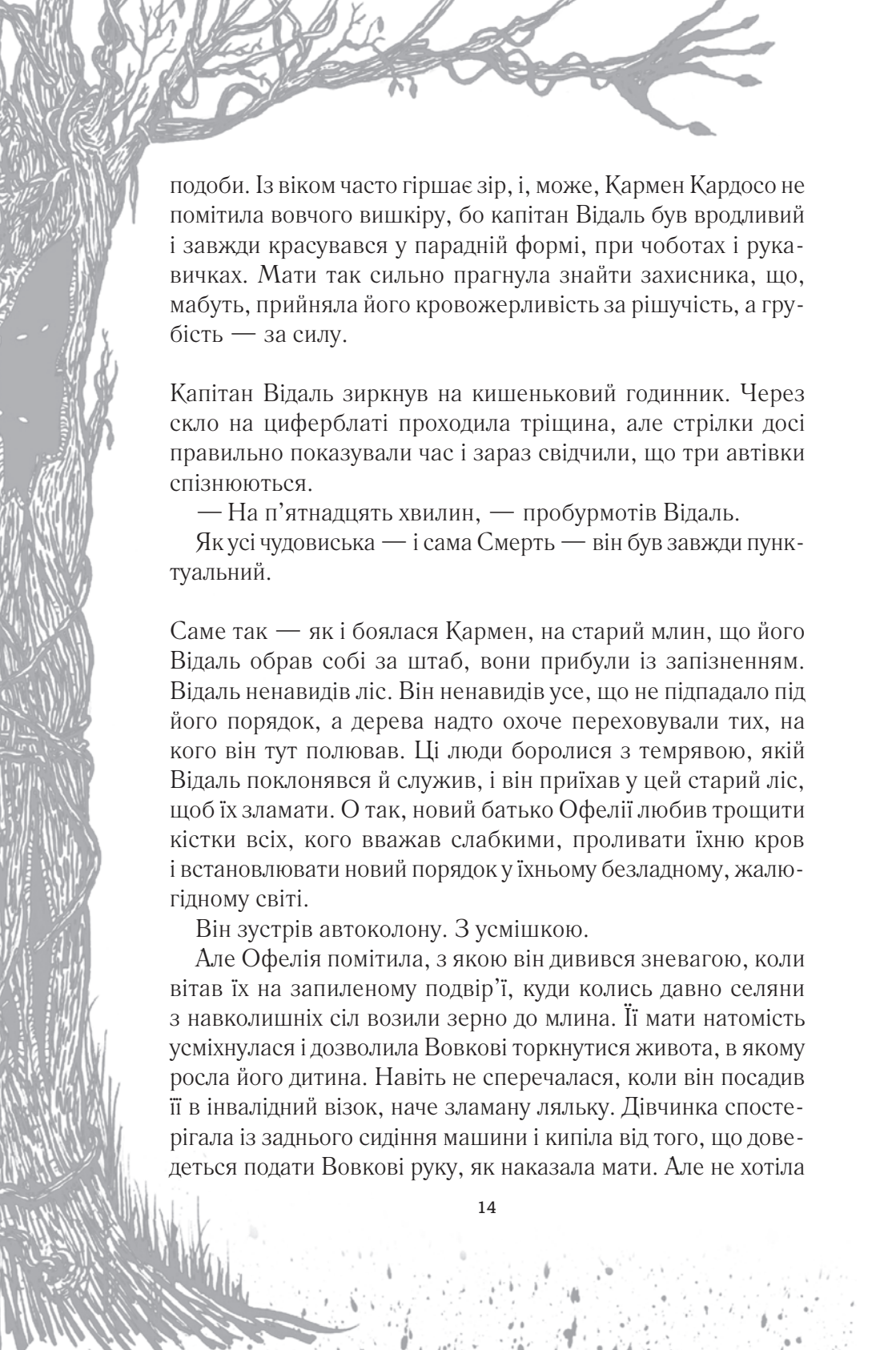
2

РІЗНІ ПОДОБИ ЗЛА

Зло рідко набуває впізнаваної подоби відразу. Часто все починається з ледве чутного шепоту. Із погляду. Зі зради. А потім росте, коріниться, досі невидиме, непомічене. Лишень у казках зло набуває конкретної форми. Страшні сірі вовки, лихі королі, демони та чорти...

Офелія знала, що той, кого їй скоро доведеться кликати «батьком» — лихий. Посміх, як у циклопів-оханкану, а в темних очах нуртує нещадність незгірш трирукого Куегля та страшного хмарника Нуберу¹. Про всіх цих чудовиськ вона читала в казках. Але мати не розгледіла його справжньої

¹ Чудовиська з іспанського (кантабрійського) фольклору. — Тут і далі прим. ред.

подоби. Із віком часто гіршає зір, і, може, Кармен Кардосо не помітила вовчого вишкіру, бо капітан Відаль був вродливий і завжди красувався у парадній формі, при чоботах і рукавичках. Мати так сильно прагнула знайти захисника, що, мабуть, прийняла його кровожерливість за рішучість, а грубість — за силу.

Капітан Відаль зиркнув на кишеньковий годинник. Через скло на циферблаті проходила тріщина, але стрілки досі правильно показували час і зараз свідчили, що три автівки спізнюються.

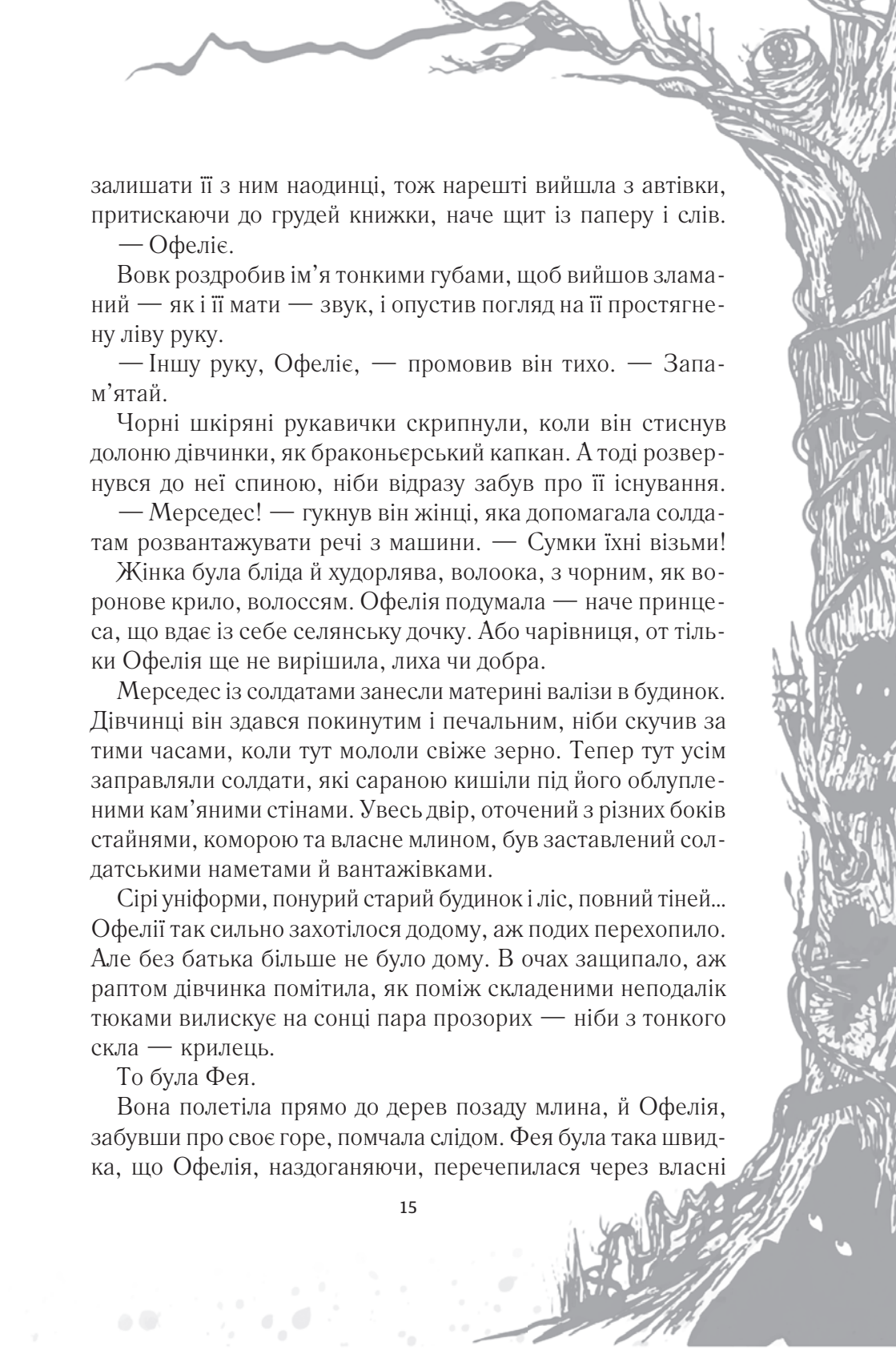
— На п'ятнадцять хвилин, — пробурмотів Відаль.

Як усі чудовиська — і сама Смерть — він був завжди пунктуальний.

Саме так — як і боялася Кармен, на старий млин, що його Відаль обрав собі за штаб, вони прибули із запізненням. Відаль ненавидів ліс. Він ненавидів усе, що не підпадало під його порядок, а дерева надто охоче переховували тих, на кого він тут полював. Ці люди боролися з темрявою, якій Відаль поклонявся й служив, і він приїхав у цей старий ліс, щоб їх зламати. О так, новий батько Офелії любив трощити кістки всіх, кого вважав слабкими, проливати їхню кров і встановлювати новий порядок у їхньому безладному, жалюгідному світі.

Він зустрів автоколону. З усмішкою.

Але Офелія помітила, з якою він дивився зневагою, коли вітав їх на запиленому подвір'ї, куди колись давно селяни з навколишніх сіл возили зерно до млина. Її мати натомість усміхнулася і дозволила Вовкові торкнутися живота, в якому росла його дитина. Навіть не сперечалася, коли він посадив її в інвалідний візок, наче зламану ляльку. Дівчинка спостерігала із заднього сидіння машини і кипіла від того, що доведеться подати Вовкові руку, як наказала мати. Але не хотіла

залишати її з ним наодинці, тож нарешті вийшла з автівки, притискаючи до грудей книжки, наче щит із паперу і слів.

— Офеліє.

Вовк роздробив ім'я тонкими губами, щоб вийшов злама-ний — як і її мати — звук, і опустив погляд на її простягну-ну ліву руку.

— Іншу руку, Офеліє, — промовив він тихо. — Запам'ятай.

Чорні шкіряні рукавички скрипнули, коли він стиснув долоню дівчинки, як браконьєрський капкан. А тоді розвер-нувся до неї спиною, ніби відразу забув про її існування.

— Мерседес! — гукнув він жінці, яка допомагала солда-там розвантажувати речі з машини. — Сумки їхні візьми!

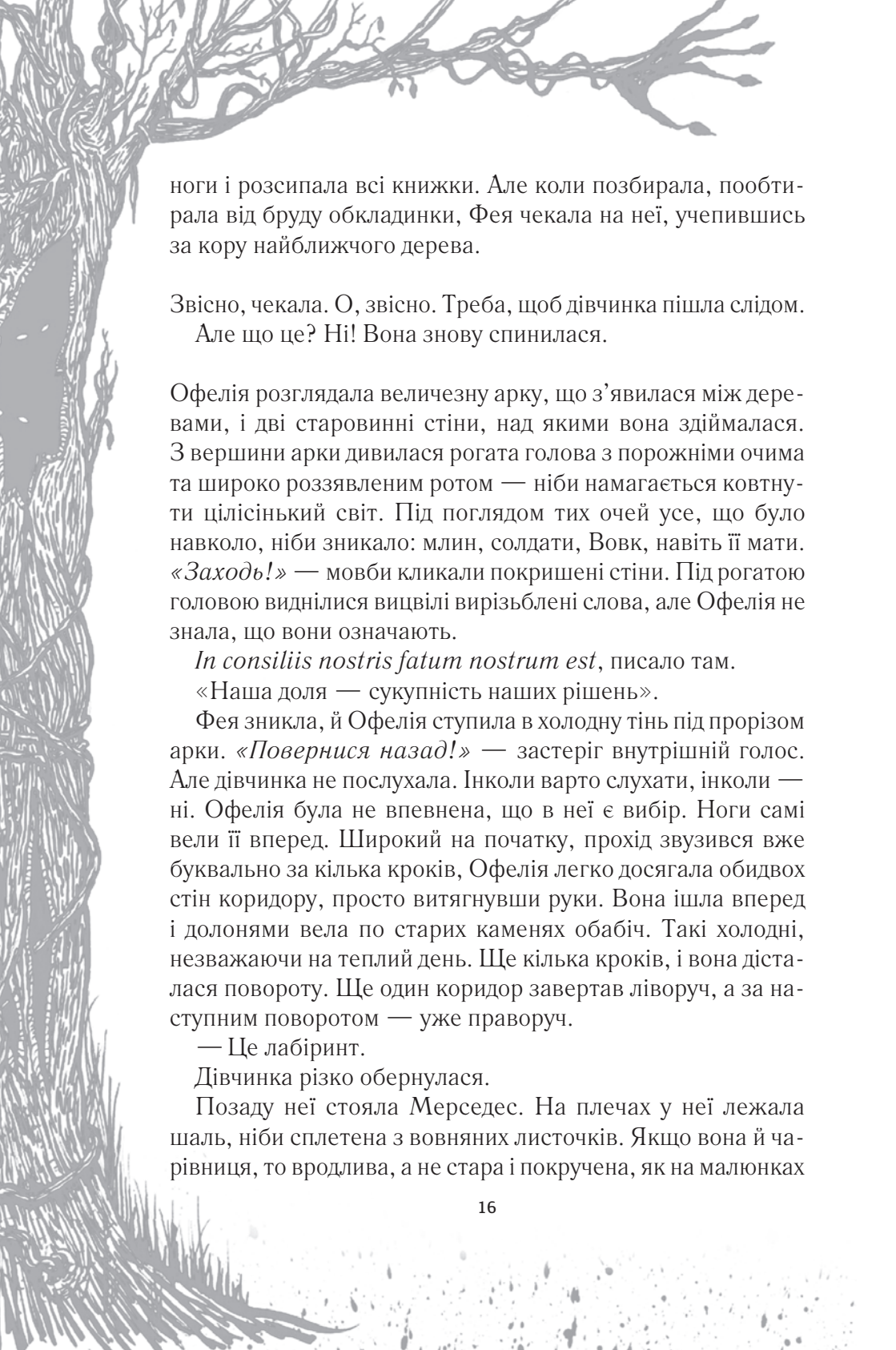
Жінка була бліда й худорлява, волоока, з чорним, як во-ронове крило, волоссям. Офелія подумала — наче принце-са, що вдає із себе селянську дочку. Або чарівниця, от тіль-ки Офелія ще не вирішила, лиха чи добра.

Мерседес із солдатами занесли материні валізи в будинок. Дівчинці він здався покинутим і печальним, ніби скучив за тими часами, коли тут мололи свіже зерно. Тепер тут усім заправляли солдати, які сараною кишіли під його облупле-ними кам'яними стінами. Увесь двір, оточений з різних боків стайнями, коморою та власне млином, був заставлений сол-датськими наметами й вантажівками.

Сірі уніформи, понурий старий будинок і ліс, повний тіней... Офелії так сильно захотілося додому, аж подих перехопило. Але без батька більше не було дому. В очах защипало, аж раптом дівчинка помітила, як поміж складеними неподалік тюками вилискує на сонці пара прозорих — ніби з тонкого скла — крилець.

То була Фея.

Вона полетіла прямо до дерев позаду млина, й Офелія, забувши про своє горе, помчала слідом. Фея була така швид-ка, що Офелія, наздоганяючи, перечепилася через власні

ноги і розсипала всі книжки. Але коли позбирала, пообтирала від бруду обкладинки, Фея чекала на неї, учепившись за кору найближчого дерева.

Звісно, чекала. О, звісно. Треба, щоб дівчинка пішла слідом.
Але що це? Ні! Вона знову спинилася.

Офелія розглядала величезну арку, що з'явилася між деревами, і дві старовинні стіни, над якими вона здіймалася. З вершини арки дивилася рогата голова з порожніми очима та широко роззявленим ротом — ніби намагається ковтнути цілісінький світ. Під поглядом тих очей усе, що було навколо, ніби зникало: млин, солдати, Вовк, навіть її мати. «Заходь!» — мовби кликали покриті стіни. Під рогатою головою виднілися вицвілі вирізьблені слова, але Офелія не знала, що вони означають.

In consiliis nostris fatum nostrum est, писало там.

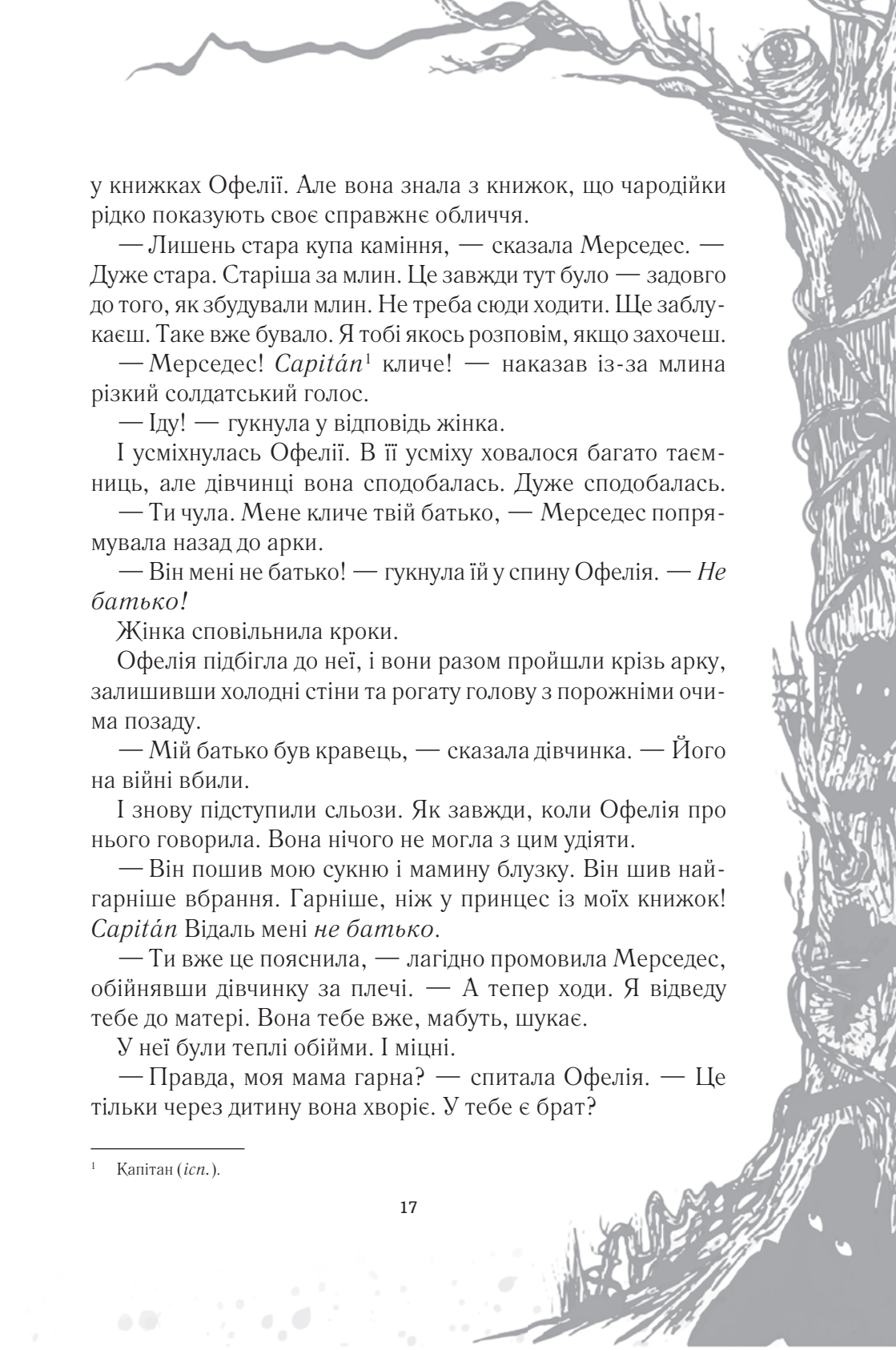
«Наша доля — сукупність наших рішень».

Фея зникла, й Офелія ступила в холодну тінь під прорізом арки. «Повернися назад!» — застеріг внутрішній голос. Але дівчинка не послухала. Інколи варто слухати, інколи — ні. Офелія була не впевнена, що в неї є вибір. Ноги самі вели її вперед. Широкий на початку, прохід звужився вже буквально за кілька кроків, Офелія легко досягала обидвох стін коридору, просто витягнувши руки. Вона ішла вперед і долонями вела по старих каменях обабіч. Такі холодні, незважаючи на теплий день. Ще кілька кроків, і вона дісталася повороту. Ще один коридор завертав ліворуч, а за наступним поворотом — уже праворуч.

— Це лабіринт.

Дівчинка різко обернулася.

Позаду неї стояла Мерседес. На плечах у неї лежала шаль, ніби сплетена з вовняних листочків. Якщо вона й чарівниця, то вродлива, а не стара і покручена, як на малюнках

у книжках Офелії. Але вона знала з книжок, що чародійки рідко показують своє справжнє обличчя.

— Лишень стара купа каміння, — сказала Мерседес. — Дуже стара. Старіша за млин. Це завжди тут було — задовго до того, як збудували млин. Не треба сюди ходити. Ще заблукаєш. Таке вже бувало. Я тобі якось розповім, якщо захочеш.

— Мерседес! *Capitán*¹ кличе! — наказав із-за млина різкий солдатський голос.

— Іду! — гукнула у відповідь жінка.

І усміхнулась Офелії. В її усміху ховалося багато таємниць, але дівчинці вона сподобалась. Дуже сподобалась.

— Ти чула. Мене кличе твій батько, — Мерседес попрямувала назад до арки.

— Він мені не батько! — гукнула їй у спину Офелія. — *Не батько!*

Жінка сповільнила кроки.

Офелія підбігла до неї, і вони разом пройшли крізь арку, залишивши холодні стіни та рогату голову з порожніми очима позаду.

— Мій батько був кравець, — сказала дівчинка. — Його на війні вбили.

І знову підступили сльози. Як завжди, коли Офелія про нього говорила. Вона нічого не могла з цим удіяти.

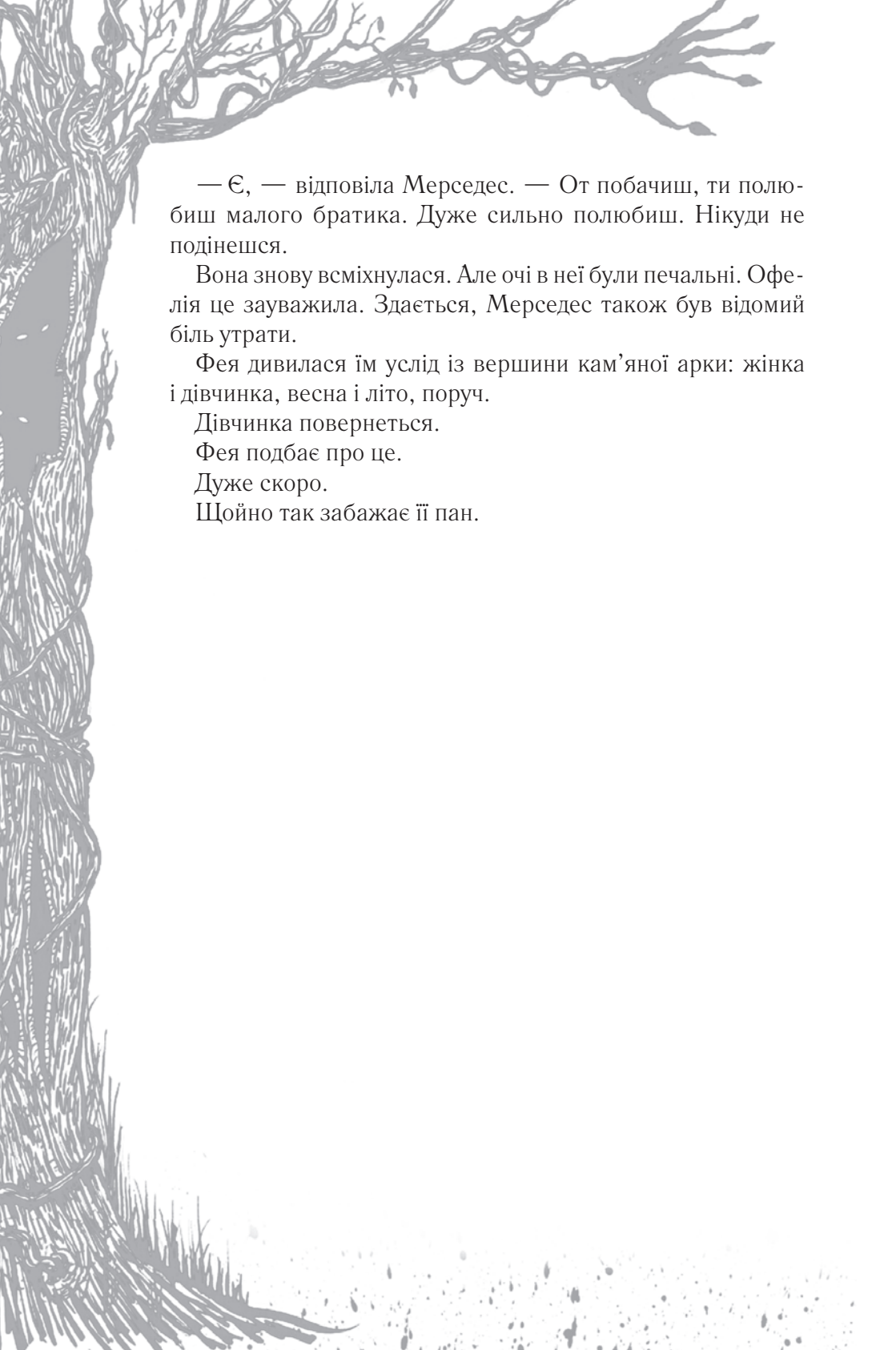
— Він пошив мою сукню і мамину блузку. Він шив найгарніше вбрання. Гарніше, ніж у принцес із моїх книжок! *Capitán* Відаль мені *не батько*.

— Ти вже це пояснила, — лагідно промовила Мерседес, обійнявши дівчинку за плечі. — А тепер ходи. Я відведу тебе до матері. Вона тебе вже, мабуть, шукає.

У неї були теплі обійми. І міцні.

— Правда, моя мама гарна? — спитала Офелія. — Це тільки через дитину вона хворіє. У тебе є брат?

¹ Капітан (*исп.*).

— Є, — відповіла Мерседес. — От побачиш, ти полюбиш малого братика. Дуже сильно полюбиш. Нікуди не подінешся.

Вона знову всміхнулася. Але очі в неї були печальні. Офелія це зауважила. Здається, Мерседес також був відомий біль втрати.

Фея дивилася їм услід із вершини кам'яної арки: жінка і дівчинка, весна і літо, поруч.

Дівчинка повернеться.

Фея подбає про це.

Дуже скоро.

Щойно так забажає її пан.

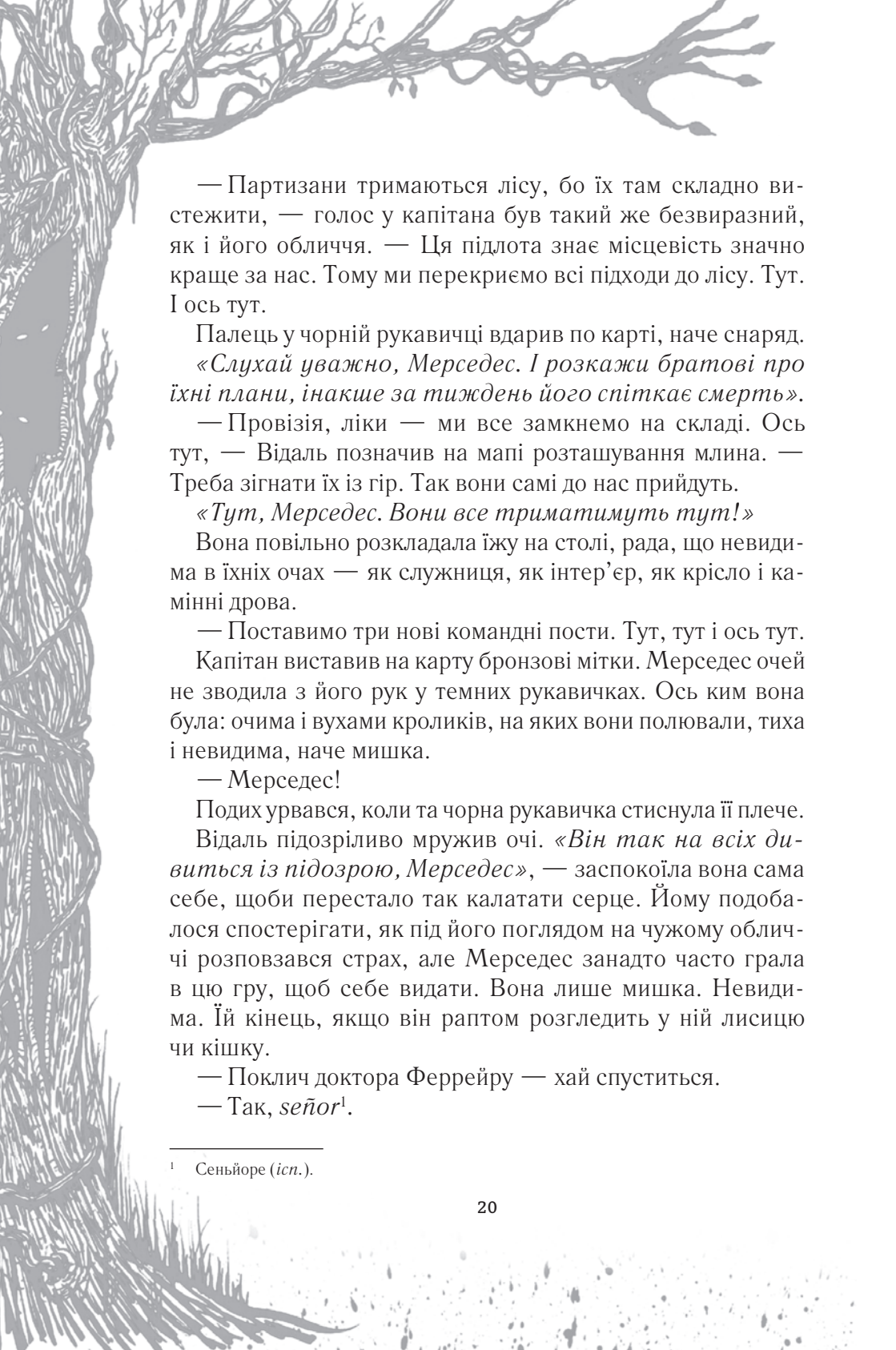
ЛИШЕ МИШКА

Так, у Мерседес був брат. Педро був серед тих, хто ховався у лісі — «макі», як вони себе називали. Партизани, що переховувалися від тих самих солдатів, для яких Мерседес варила і прибирала.

Капітан Відаль зі своїми офіцерами саме планував полювання на цих людей, коли вона принесла хліб, сир і вино за його наказом.

Колись давно на цьому столі, де зараз розклали мапу, мірошникова дружина подавала вечерю. Тепер тут подавали лише смерть. Смерть і страх.

У каміні палахкотіло полум'я, відкидаючи на побілені стіни та схилені над мапою обличчя тіні ножів та гвинтівок. Мерседес поставила тацю і нишком кинула оком на позначені армійські позиції.

— Партизани тримаються лісу, бо їх там складно вистежити, — голос у капітана був такий же безвиразний, як і його обличчя. — Ця підлота знає місцевість значно краще за нас. Тому ми перекриємо всі підходи до лісу. Тут. І ось тут.

Палець у чорній рукавичці вдарив по карті, наче снаряд.

«Слухай уважно, Мерседес. І розкажи братові про їхні плани, інакше за тиждень його спіткає смерть».

— Провізія, ліки — ми все замкнемо на складі. Ось тут, — Відаль позначив на мапі розташування млина. — Треба зігнати їх із гір. Так вони самі до нас прийдуть.

«Тут, Мерседес. Вони все триматимуть тут!»

Вона повільно розклала їжу на столі, рада, що невидима в їхніх очах — як служниця, як інтер'єр, як крісло і камінні дрова.

— Поставимо три нові командні пости. Тут, тут і ось тут.

Капітан виставив на карту бронзові мітки. Мерседес очей не зводила з його рук у темних рукавичках. Ось ким вона була: очима і вухами кроликів, на яких вони полювали, тиха і невидима, наче мишка.

— Мерседес!

Подих урвався, коли та чорна рукавичка стиснула її плече.

Відаль підозріливо мружив очі. *«Він так на всіх дивиться із підозрою, Мерседес»*, — заспокоїла вона сама себе, щоби перестало так калатати серце. Їйому подобалося спостерігати, як під його поглядом на чужому обличчі розповзався страх, але Мерседес занадто часто грала в цю гру, щоб себе видати. Вона лише мишка. Невидима. Їй кінець, якщо він раптом розгледить у ній лисицю чи кішку.

— Поклич доктора Феррейру — хай спуститься.

— Так, *señor*¹.

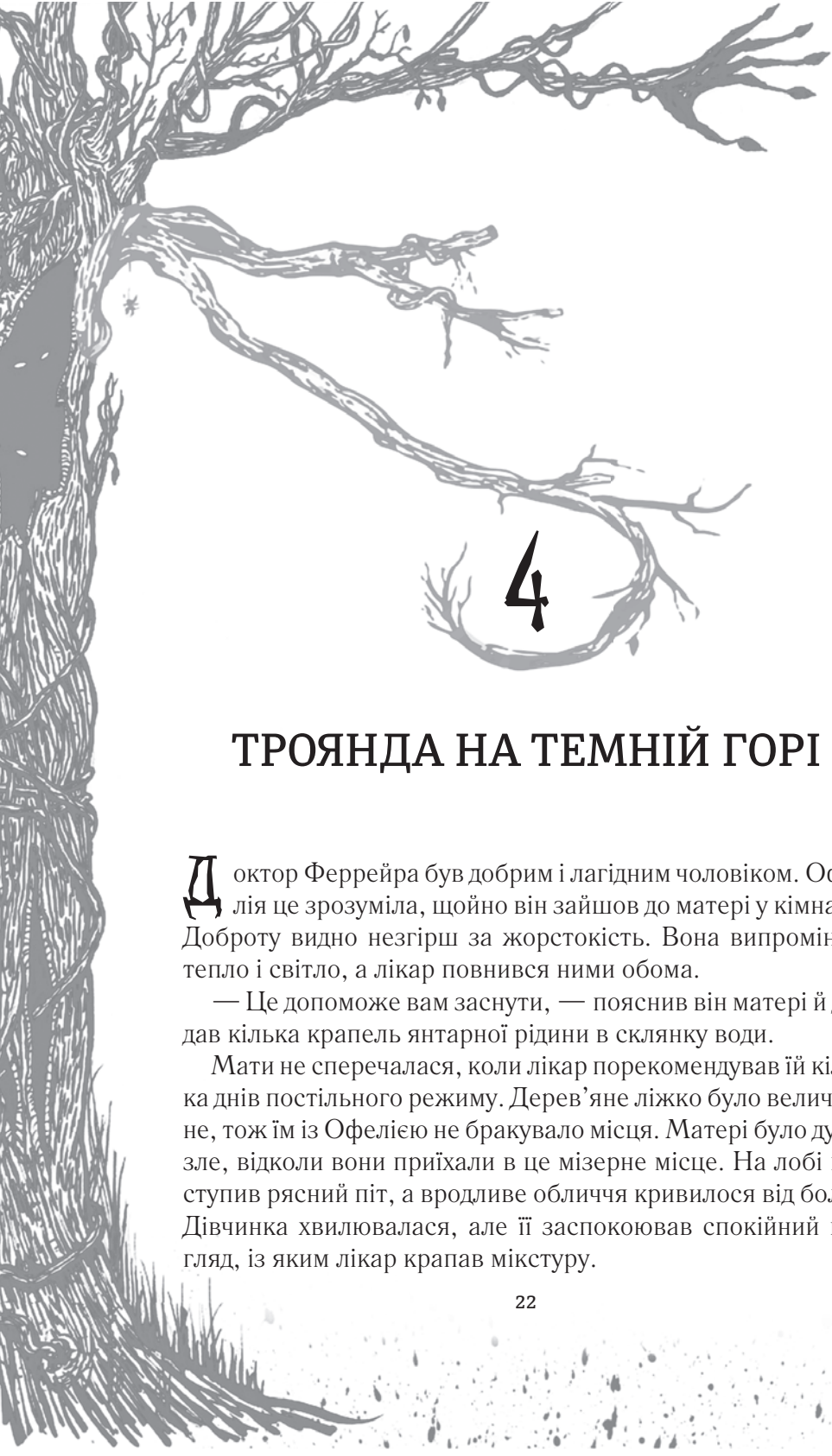
¹ Сеньйоре (*исп.*).

Вона опустила голову, зіщулилася. Більшість чоловіків не люблять високих жінок. Відаль не виняток.

Три командні пости. І ліки з провізією привезуть на млин.

От *ось це* вже точно стане в пригоді.

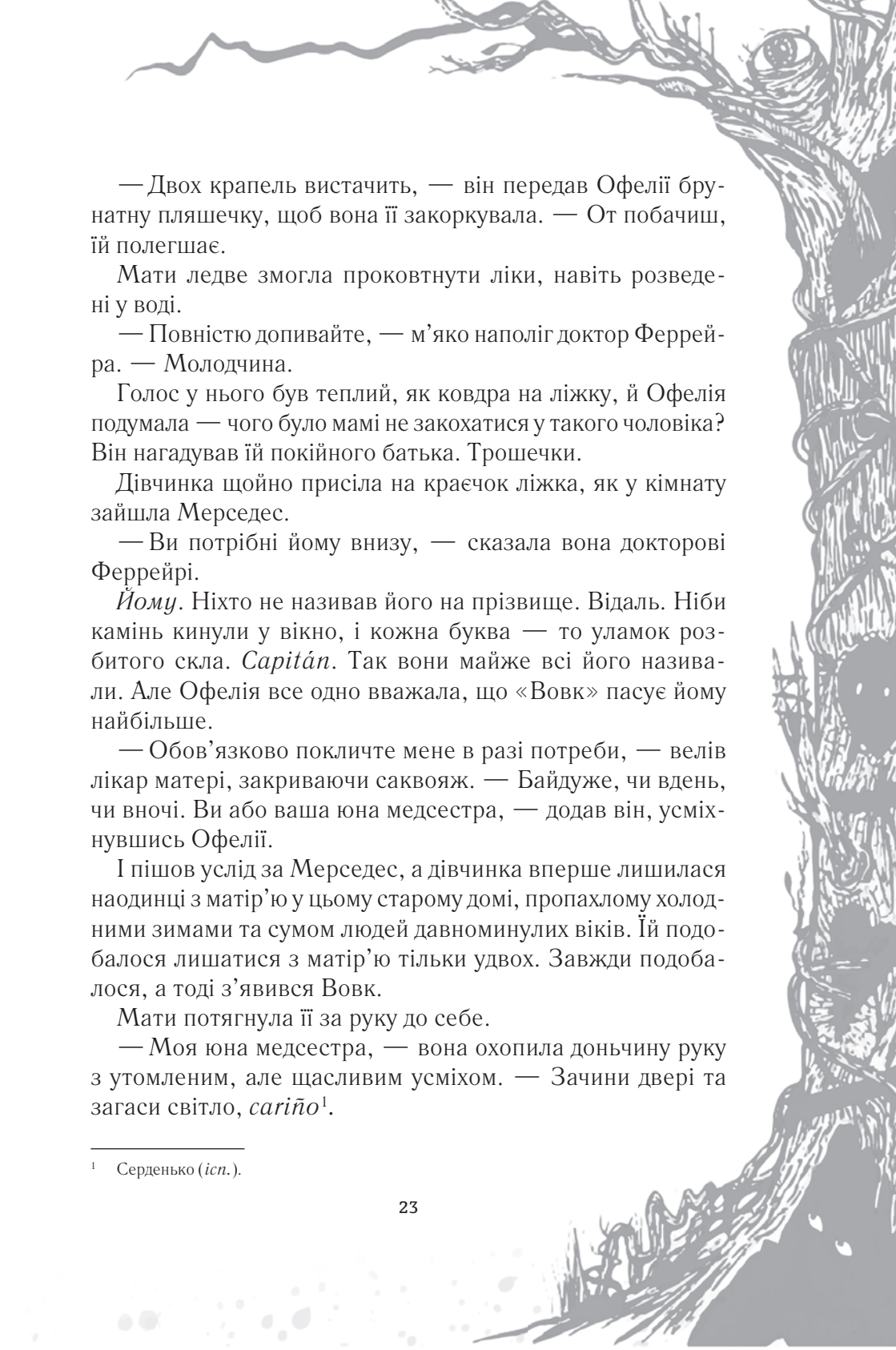

ТРОЯНДА НА ТЕМНІЙ ГОРІ

Доктор Феррейра був добрим і лагідним чоловіком. Офелія це зрозуміла, щойно він зайшов до матері у кімнату. Доброту видно незгірш за жорстокість. Вона випромінює тепло і світло, а лікар повнився ними обома.

— Це допоможе вам заснути, — пояснив він матері й додав кілька крапель янтарної рідини в склянку води.

Мати не сперечалася, коли лікар порекомендував їй кілька днів постільного режиму. Дерев'яне ліжко було величезне, тож їм із Офелією не бракувало місця. Матері було дуже зле, відколи вони приїхали в це мізерне місце. На лобі виступив рясний піт, а вродливе обличчя кривилося від болю. Дівчинка хвилювалася, але її заспокоював спокійний вигляд, із яким лікар крапав мікстуру.

— Двох крапель вистачить, — він передав Офелії брунатну пляшечку, щоб вона її закоркувала. — От побачиш, їй полегшає.

Мати ледве змогла проковтнути ліки, навіть розведені у воді.

— Повністю допивайте, — м'яко наполіг доктор Феррейра. — Молодчина.

Голос у нього був теплий, як ковдра на ліжку, й Офелія подумала — чого було мамі не закохатися у такого чоловіка? Він нагадував їй покійного батька. Трошечки.

Дівчинка щойно присіла на краєчок ліжка, як у кімнату зайшла Мерседес.

— Ви потрібні йому внизу, — сказала вона докторові Феррейрі.

Йому. Ніхто не називав його на прізвище. Відаль. Ніби камінь кинули у вікно, і кожна буква — то уламок розбитого скла. *Capitán.* Так вони майже всі його називали. Але Офелія все одно вважала, що «Вовк» пасує йому найбільше.

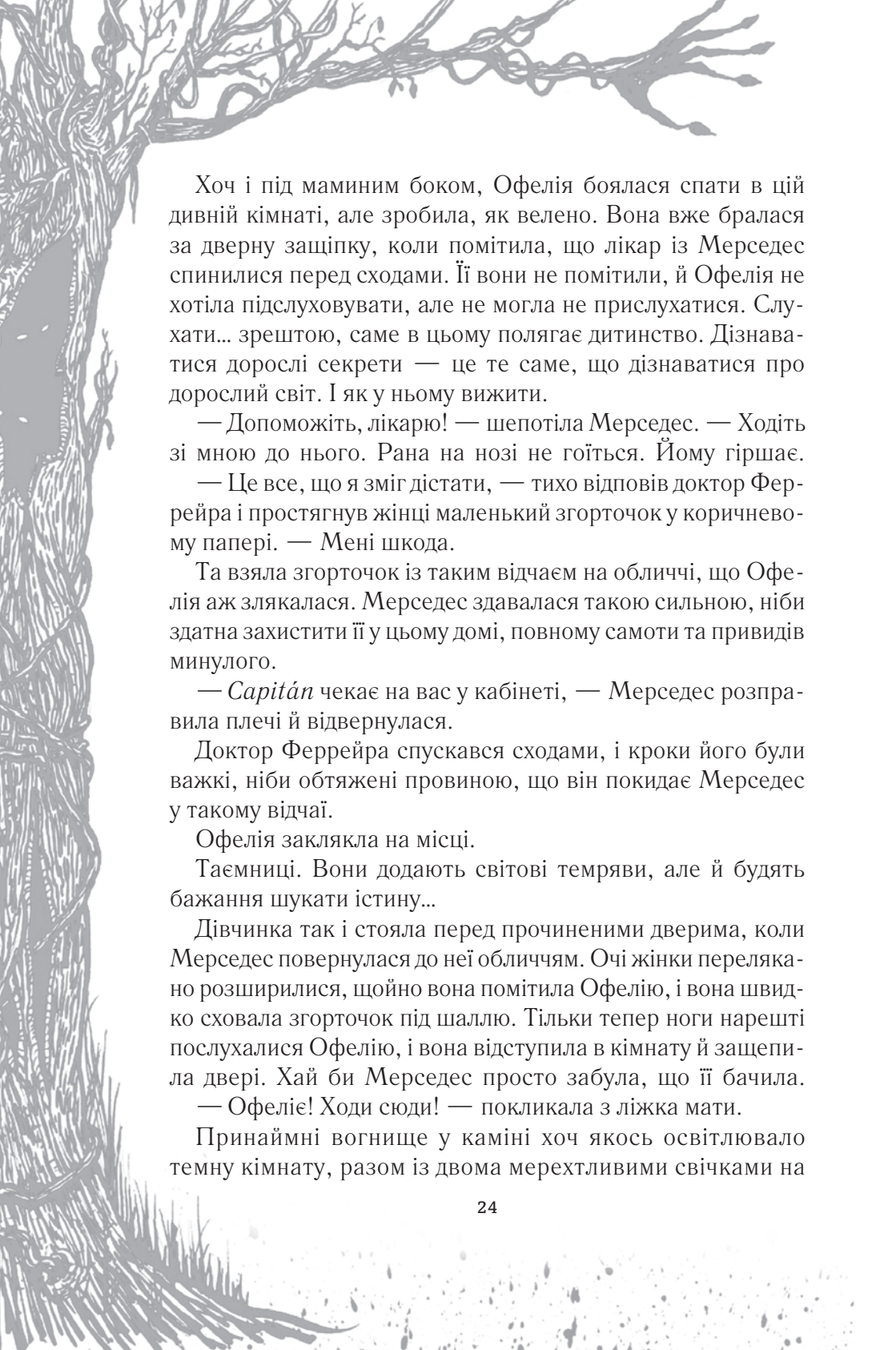
— Обов'язково покличте мене в разі потреби, — велів лікар матері, закриваючи саквояж. — Байдуже, чи вдень, чи вночі. Ви або ваша юна медсестра, — додав він, усміхнувшись Офелії.

І пішов услід за Мерседес, а дівчинка вперше лишилася наодинці з матір'ю у цьому старому домі, пропахлому холодними зимами та сумом людей давноминулих віків. Їй подобалося лишатися з матір'ю тільки удвох. Завжди подобалося, а тоді з'явився Вовк.

Мати потягнула її за руку до себе.

— Моя юна медсестра, — вона охопила доньчину руку з утомленим, але щасливим усміхом. — Зачини двері та загаси світло, *cariño*¹.

¹ Серденько (*icn.*).

Хоч і під маминим боком, Офелія боялася спати в цій дивній кімнаті, але зробила, як велено. Вона вже бралася за дверну защіпку, коли помітила, що лікар із Мерседес спинилися перед сходами. Її вони не помітили, й Офелія не хотіла підслуховувати, але не могла не прислухатися. Слухати... зрештою, саме в цьому полягає дитинство. Дізнаватися дорослі секрети — це те саме, що дізнаватися про дорослий світ. І як у ньому вижити.

— Допоможіть, лікарю! — шепотіла Мерседес. — Ходіть зі мною до нього. Рана на нозі не гоїться. Йому гіршає.

— Це все, що я зміг дістати, — тихо відповів доктор Феррейра і простягнув жінці маленький згорточок у коричнево-му папері. — Мені шкода.

Та взяла згорточок із таким відчаєм на обличчі, що Офелія аж злякалася. Мерседес здавалася такою сильною, ніби здатна захистити її у цьому домі, повному самоти та привидів минулого.

— *Capitán* чекає на вас у кабінеті, — Мерседес розпростила плечі й відвернулася.

Доктор Феррейра спускався сходами, і кроки його були важкі, ніби обтяжені провинною, що він покидає Мерседес у такому відчаї.

Офелія заклякла на місці.

Таємниці. Вони додають світові темряви, але й будять бажання шукати істину...

Дівчинка так і стояла перед прочиненими дверима, коли Мерседес повернулася до неї обличчям. Очі жінки перелякано розширилися, щойно вона помітила Офелію, і вона швидко сховала згорточок під шаллю. Тільки тепер ноги нарешті послухалися Офелію, і вона відступила в кімнату й защемила двері. Хай би Мерседес просто забула, що її бачила.

— Офеліє! Ходи сюди! — покликала з ліжка мати.

Принаймні вогнище у каміні хоч якось освітлювало темну кімнату, разом із двома мерехтливими свічками на

камінній полиці. Дівчинка заповзла під ковдру й обвила матір руками.

Лишень удвох. Чому цього не вистачило? Але малий братик уже копався у мами в животі. А раптом він такий же, як його батько? «*Иди собі!* — подумала Офелія. — *Залиш нас у спокої. Ти нам не потрібен. У неї є я, і я про неї подбаю.*»

— Боже, твої ніжки... наче крижинки! — зойкнула мати.

Вона була така тепла. Навіть гаряча, але лікарка лихоманка ніби не дуже стривожила.

Млин довкола них скрипів і стогнав. Він їх не хотів. Він хотів назад свого мірошника. А може, хотів лишитися з лісом на самоті, щоб коріння дерев пробилось крізь його стіни, листя вкрило покрівлю, і кожен камінчик та балка знову стали частиною лісу.

— Тобі страшно? — прошепотіла мати.

— Трошки, — прошепотіла Офелія у відповідь.

І знову застогнали старі стіни, і зітхнули десь угорі балки, ніби хтось їх силою вигинає. Дівчинка притиснулася до матері — та поцілувала її волосся, таке ж смолянисте, як у неї самої.

— Не бійся, *carriño*. Це лише вітер. Ночі тут зовсім інакші. У місті чути машини, трамвай. Тут будинки набагато старіші. Вони скриплять...

Так — ось як скриплять. Цього разу вони дослухалися разом.

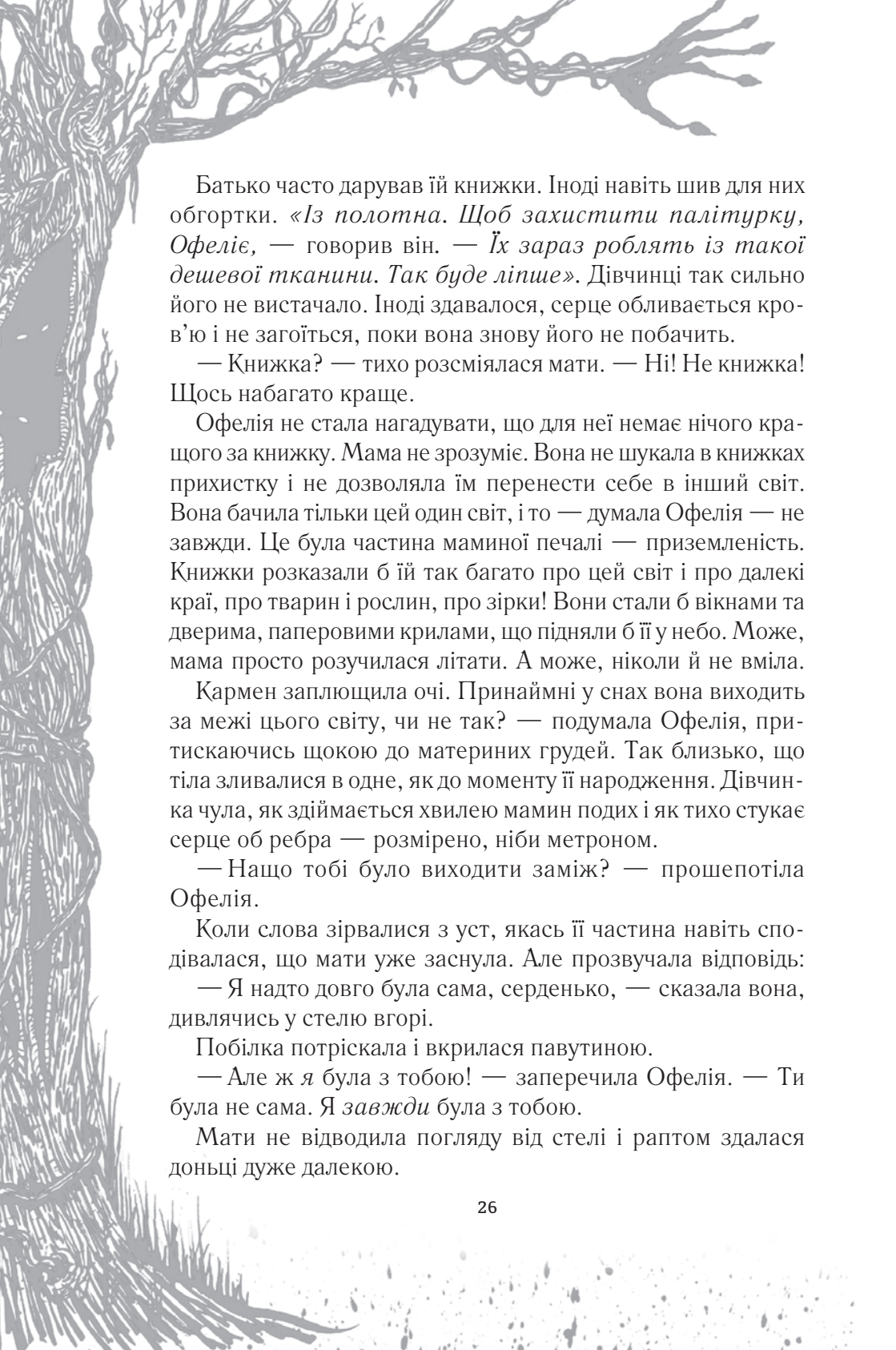
— Ніби стіни говорять, правда? — мати не обіймала Офелію так відтоді, як дізналася про вагітність. — Завтра. Завтра буде тобі сюрприз.

— Сюрприз? — Донька підвела погляд на мамине бліде обличчя.

— Так.

Офелії було так безпечно в її обіймах. Уперше відтоді, як... відколи? Відколи помер батько. Відколи мати зустріла Вовка.

— Книжка? — поцікавилася вона.

Батько часто дарував їй книжки. Іноді навіть шив для них обгортки. *«Із полотна. Щоб захистити палітурку, Офеліє, — говорив він. — Їх зараз роблять із такої дешевої тканини. Так буде ліпше».* Дівчинці так сильно його не вистачало. Іноді здавалося, серце обливається кров'ю і не загоїться, поки вона знову його не побачить.

— Книжка? — тихо розсміялася мати. — Ні! Не книжка! Щось набагато краще.

Офелія не стала нагадувати, що для неї немає нічого кращого за книжку. Мама не зрозуміє. Вона не шукала в книжках прихистку і не дозволяла їм перенести себе в інший світ. Вона бачила тільки цей один світ, і то — думала Офелія — не завжди. Це була частина маминої печалі — приземленість. Книжки розказали б їй так багато про цей світ і про далекі краї, про тварин і рослин, про зірки! Вони стали б вікнами та дверима, паперовими крилами, що підняли б її у небо. Може, мама просто розучилася літати. А може, ніколи й не вміла.

Кармен заплющила очі. Принаймні у снах вона виходить за межі цього світу, чи не так? — подумала Офелія, притискаючись щокією до материних грудей. Так близько, що тіла зливалися в одне, як до моменту її народження. Дівчинка чула, як здійсмається хвилиною мамин подих і як тихо стукає серце об ребра — розмірено, ніби метроном.

— Нащо тобі було виходити заміж? — прошепотіла Офелія.

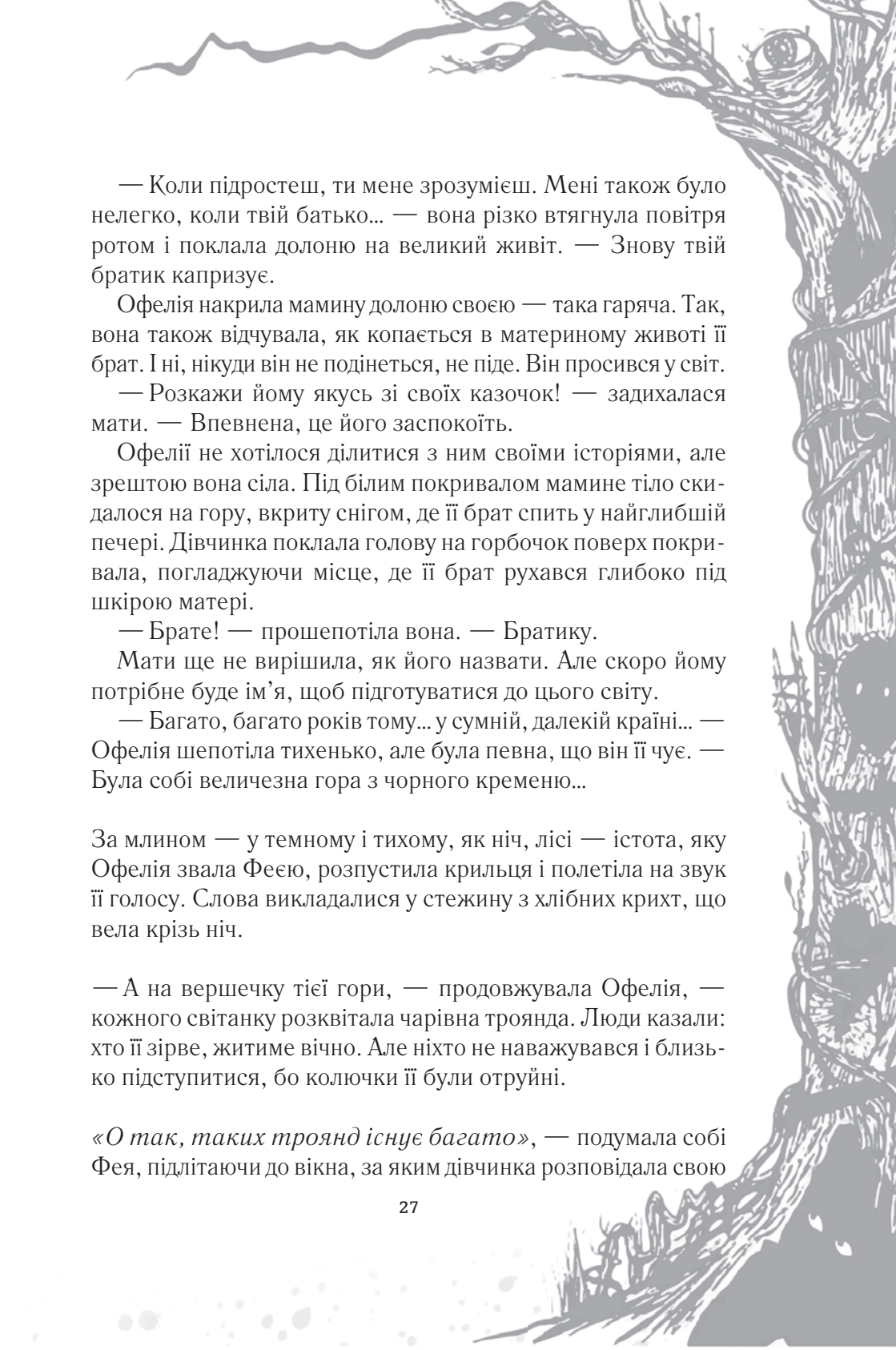
Коли слова зірвалися з уст, якась її частина навіть сподівалася, що мати уже заснула. Але прозвучала відповідь:

— Я надто довго була сама, серденько, — сказала вона, дивлячись у стелю вгору.

Побілка потріскала і вкрилася павутиною.

— Але ж я була з тобою! — заперечила Офелія. — Ти була не сама. Я завжди була з тобою.

Мати не відводила погляду від стелі і раптом здалася доньці дуже далекою.

— Коли підростеш, ти мене зрозумієш. Мені також було нелегко, коли твій батько... — вона різко втягнула повітря ротом і поклала долоню на великий живіт. — Знову твій братик капризує.

Офелія накрила мамину долоню своєю — така гаряча. Так, вона також відчувала, як копається в материному животі її брат. І ні, нікуди він не подінеться, не піде. Він просився у світ.

— Розкажи йому якусь зі своїх казочок! — задихалася мати. — Впевнена, це його заспокоїть.

Офелії не хотілося ділитися з ним своїми історіями, але зрештою вона сіла. Під білим покривалом мамине тіло скидалося на гору, вкриту снігом, де її брат спить у найглибшій печері. Дівчинка поклала голову на горбочок поверх покривала, погладжуючи місце, де її брат рухався глибоко під шкірою матері.

— Брате! — прошепотіла вона. — Братуку.

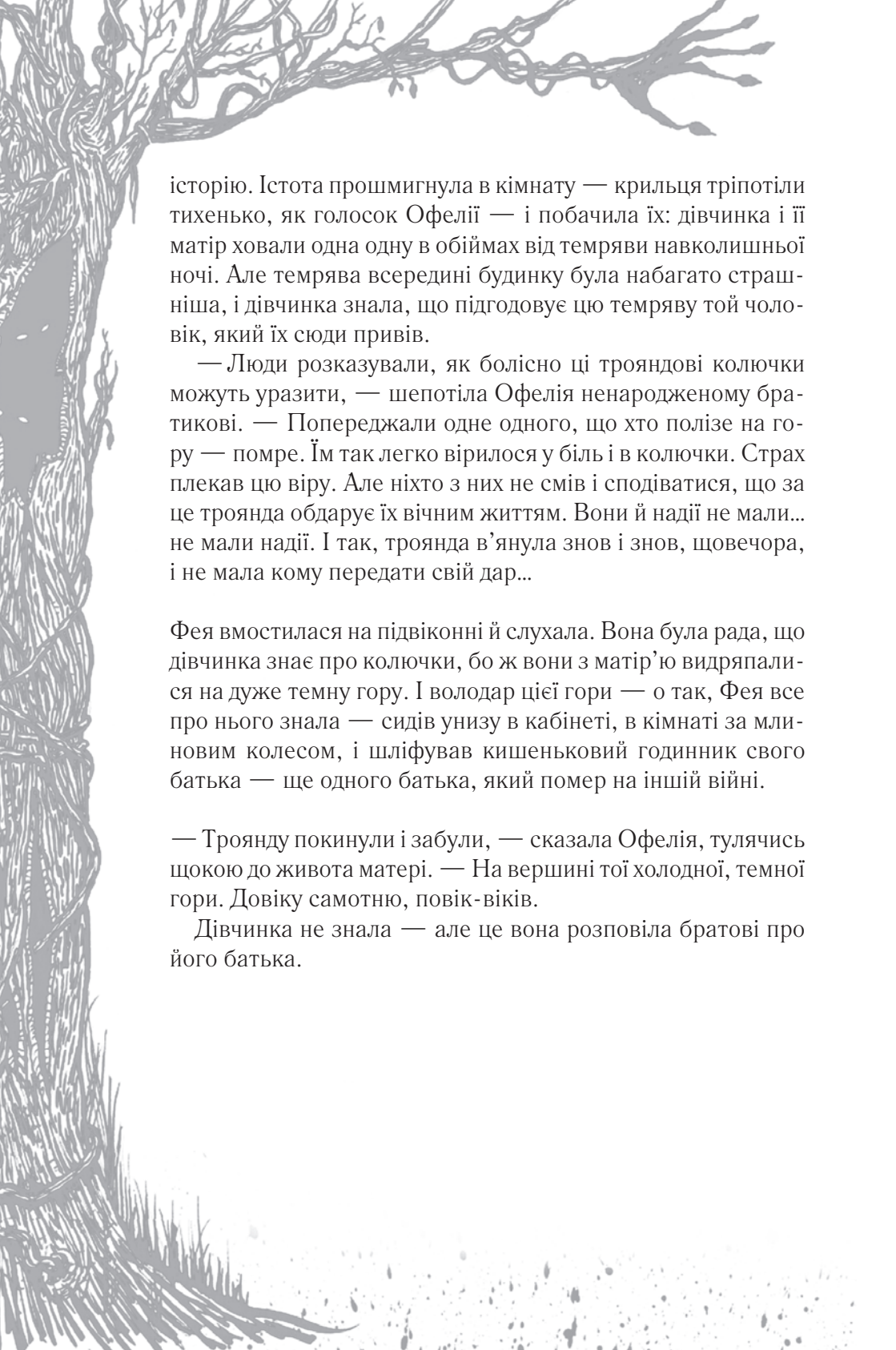
Мати ще не вирішила, як його назвати. Але скоро йому потрібне буде ім'я, щоб підготуватися до цього світу.

— Багато, багато років тому... у сумній, далекій країні... — Офелія шепотіла тихенько, але була певна, що він її чує. — Була собі величезна гора з чорного кременю...

За млином — у темному і тихому, як ніч, лісі — істота, яку Офелія звала Феєю, розпустила крильця і полетіла на звук її голосу. Слова викладалися у стежину з хлібних крихт, що вела крізь ніч.

— А на вершечку тієї гори, — продовжувала Офелія, — кожного світанку розквітала чарівна троянда. Люди казали: хто її зірве, житиме вічно. Але ніхто не наважувався і близько підступитися, бо колючки її були отруйні.

«О так, таких троянд існує багато», — подумала собі Фея, підлітаючи до вікна, за яким дівчинка розповідала свою

історію. Істота прошмигнула в кімнату — крильця тріпотіли тихенько, як голосок Офелії — і побачила їх: дівчинка і її матір ховали одна одну в обіймах від темряви навколишньої ночі. Але темрява всередині будинку була набагато страшніша, і дівчинка знала, що підгодує цю темряву той чоловік, який їх сюди привів.

— Люди розказували, як болісно ці трояндові колючки можуть уразити, — шепотіла Офелія ненародженому братикові. — Попереджали одне одного, що хто полізе на гору — помре. Їм так легко вірилося у біль і в колючки. Страх плекав цю віру. Але ніхто з них не смів і сподіватися, що за це троянда обдарує їх вічним життям. Вони й надії не мали... не мали надії. І так, троянда в'янула знов і знов, щовечора, і не мала кому передати свій дар...

Фея вмостилася на підвіконні й слухала. Вона була рада, що дівчинка знає про колючки, бо ж вони з матір'ю видряпалися на дуже темну гору. І володар цієї гори — о так, Фея все про нього знала — сидів унизу в кабінеті, в кімнаті за млинним колесом, і шліфував кишеньковий годинник свого батька — ще одного батька, який помер на іншій війні.

— Троянду покинули і забули, — сказала Офелія, тулячись щочою до живота матері. — На вершині тої холодної, темної гори. Довіку самотню, повік-віків.

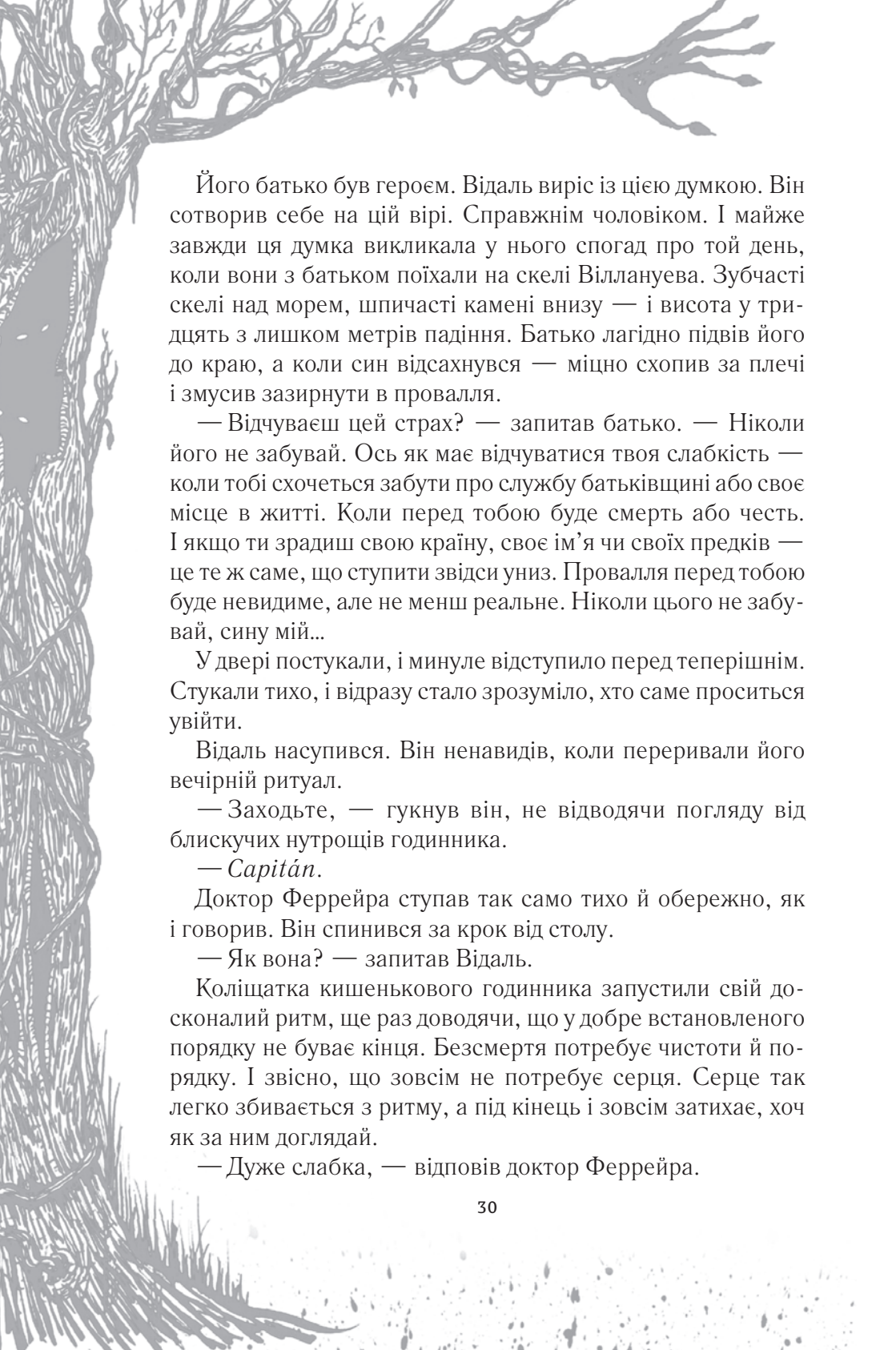
Дівчинка не знала — але це вона розповіла братові про його батька.

БАТЬКИ Й СИНИ

Відаль шовечора чистив батьків кишеньковий годинник — і то був єдиний час, коли він знімав рукавички. Кімната, у якій капітан влаштував собі кабінет, була просто за велетенським млиновим колесом. Його величезні спиці закривали більшість задньої стіни, й іноді Відалеві здавалося, ніби він живе всередині годинника. Чомусь це його навіть заспокоювало. Він полірував срібну покришку з багатим гравіюванням і протирав пил із коліщаток так ніжно, ніби торкався живої істоти.

Часом дорогі для нас речі розповідають про нас навіть більше, ніж те, кого ми любимо. Скло на годиннику тріснуло в руках Відалевого батька у мить його смерті, і його син сприйняв це за доказ, що речам не страшна смерть, якщо тримати їх у чистоті й повному порядку.

Його батько був героєм. Відаль виріс із цією думкою. Він сотворив себе на цій вірі. Справжнім чоловіком. І майже завжди ця думка викликала у нього спогад про той день, коли вони з батьком поїхали на скелі Віллауева. Зубчасті скелі над морем, шпичасті камені внизу — і висота у тридцять з лишком метрів падіння. Батько лагідно підвів його до краю, а коли син відсахнувся — міцно схопив за плечі і змусив зазирнути в провалля.

— Відчуваєш цей страх? — запитав батько. — Ніколи його не забувай. Ось як має відчуватися твоя слабкість — коли тобі схочеться забути про службу батьківщині або своє місце в житті. Коли перед тобою буде смерть або честь. Якщо ти зрадиш свою країну, своє ім'я чи своїх предків — це те ж саме, що ступити звідси униз. Провалля перед тобою буде невидиме, але не менш реальне. Ніколи цього не забувай, сину мій...

У двері постукали, і минуле відступило перед теперішнім. Стукали тихо, і відразу стало зрозуміло, хто саме проситься увійти.

Відаль насупився. Він ненавидів, коли переривали його вечірній ритуал.

— Заходьте, — гукнув він, не відводячи погляду від блискучих нутрощів годинника.

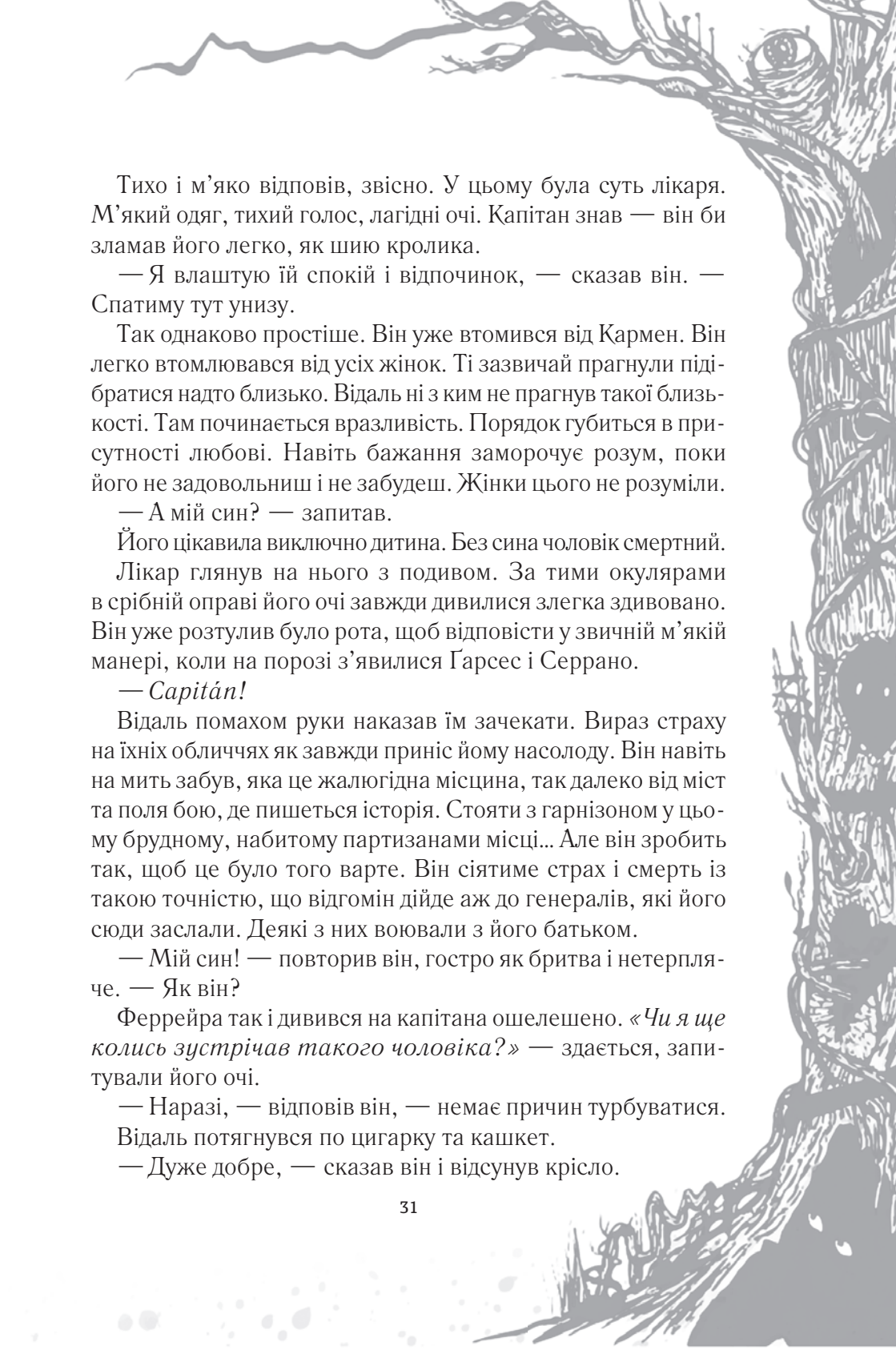
— *Capitán*.

Доктор Феррейра ступав так само тихо й обережно, як і говорив. Він спинився за крок від столу.

— Як вона? — запитав Відаль.

Коліщатка кишенькового годинника запустили свій до-сконалий ритм, ще раз доводячи, що у добре встановленого порядку не буває кінця. Безсмертя потребує чистоти й порядку. І звісно, що зовсім не потребує серця. Серце так легко збивається з ритму, а під кінець і зовсім затихає, хоч як за ним доглядай.

— Дуже слабка, — відповів доктор Феррейра.

Тихо і м'яко відповів, звісно. У цьому була суть лікаря. М'який одяг, тихий голос, лагідні очі. Капітан знав — він би зламав його легко, як шию кролика.

— Я влаштую їй спокій і відпочинок, — сказав він. — Спатиму тут унизу.

Так однаково простіше. Він уже втомився від Кармен. Він легко втомлювався від усіх жінок. Ті зазвичай прагнули підібратися надто близько. Відаль ні з ким не прагнув такої близькості. Там починається вразливість. Порядок губиться в присутності любові. Навіть бажання заморочує розум, поки його не задовольниш і не забудеш. Жінки цього не розуміли.

— А мій син? — запитав.

Його цікавила виключно дитина. Без сина чоловік смертний.

Лікар глянув на нього з подивом. За тими окулярами в срібній оправі його очі завжди дивилися злегка здивовано. Він уже розтулив було рота, щоб відповісти у звичній м'якій манері, коли на порозі з'явилися Гарсес і Серрано.

— *Capitán!*

Відаль помахом руки наказав їм зачекати. Вираз страху на їхніх обличчях як завжди приніс йому насолоду. Він навіть на мить забув, яка це жалюгідна місцина, так далеко від міст та поля бою, де пишеться історія. Стояти з гарнізоном у цьому брудному, набитому партизанами місці... Але він зробить так, щоб це було того варте. Він сіятиме страх і смерть із такою точністю, що відгомін дійде аж до генералів, які його сюди заслали. Деякі з них воювали з його батьком.

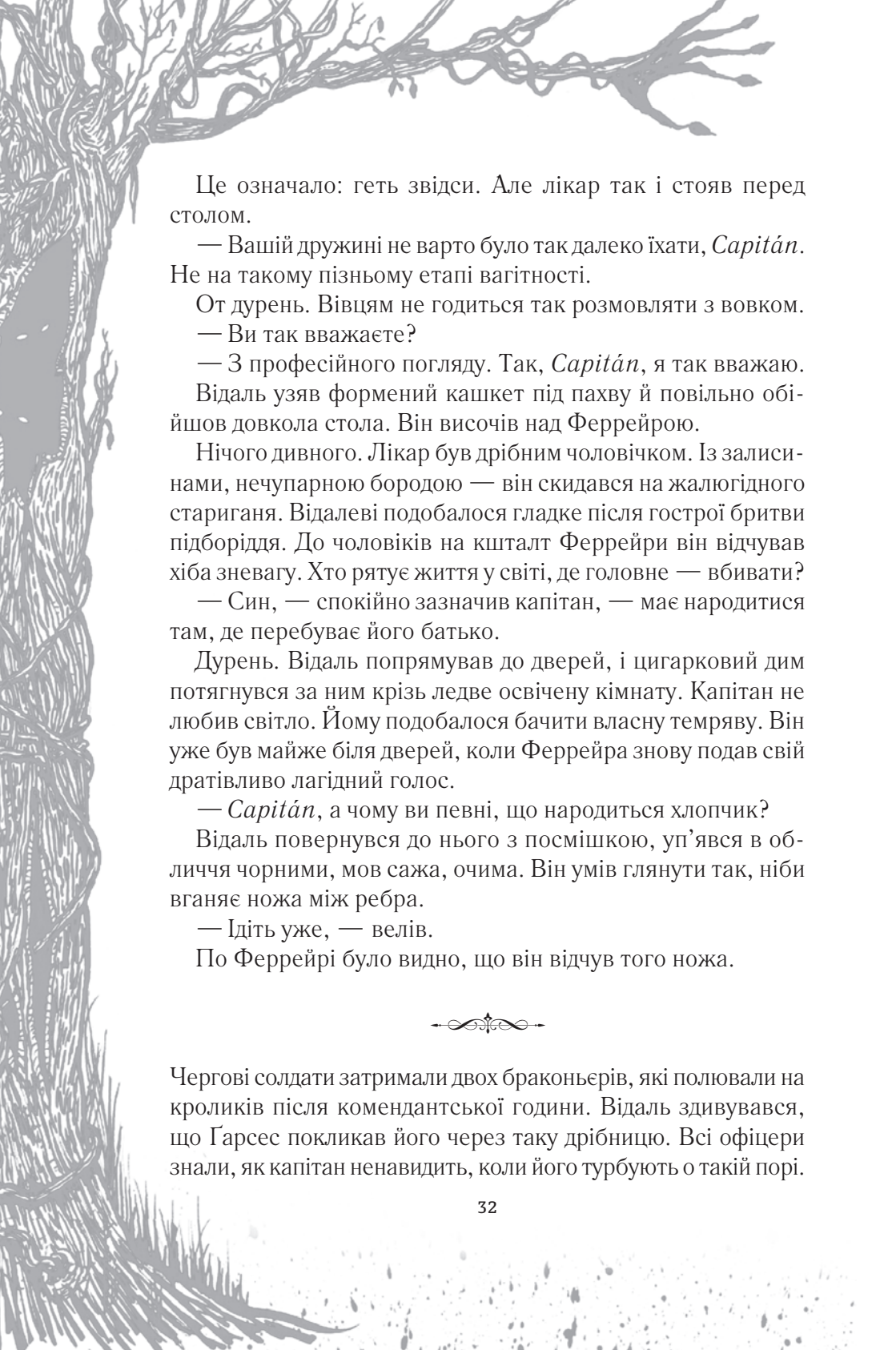
— Мій син! — повторив він, гостро як бритва і нетерпляче. — Як він?

Феррейра так і дивився на капітана ошелешено. «*Чи я ще колись зустрічав такого чоловіка?*» — здається, запитували його очі.

— Наразі, — відповів він, — немає причин турбуватися.

Відаль потягнувся по цигарку та кашкет.

— Дуже добре, — сказав він і відсунув крісло.

Це означало: геть звідси. Але лікар так і стояв перед столом.

— Вашій дружині не варто було так далеко їхати, *Capitán*. Не на такому пізньому етапі вагітності.

От дурень. Вівцям не годиться так розмовляти з вовком.

— Ви так вважаєте?

— З професійного погляду. Так, *Capitán*, я так вважаю.

Відаль узяв формений кашкет під пахву й повільно обі-йшов довкола стола. Він височів над Феррейрою.

Нічого дивного. Лікар був дрібним чоловічком. Із зализис-нами, нечупарною бородою — він скидався на жалюгідного старигана. Відалеві подобалося гладке після гострої бритви підборіддя. До чоловіків на кшталт Феррейри він відчував хіба зневагу. Хто рятує життя у світі, де головне — вбивати?

— Син, — спокійно зазначив капітан, — має народитися там, де перебуває його батько.

Дурень. Відаль попрямував до дверей, і цигарковий дим потягнувся за ним крізь ледве освічену кімнату. Капітан не любив світло. Йому подобалося бачити власну темряву. Він уже був майже біля дверей, коли Феррейра знову подав свій дратівливо лагідний голос.

— *Capitán*, а чому ви певні, що народиться хлопчик?

Відаль повернувся до нього з посмішкою, уп'явся в обличчя чорними, мов сажа, очима. Він умів глянути так, ніби вганяє ножа між ребра.

— Ідіть уже, — велів.

По Феррейрі було видно, що він відчув того ножа.

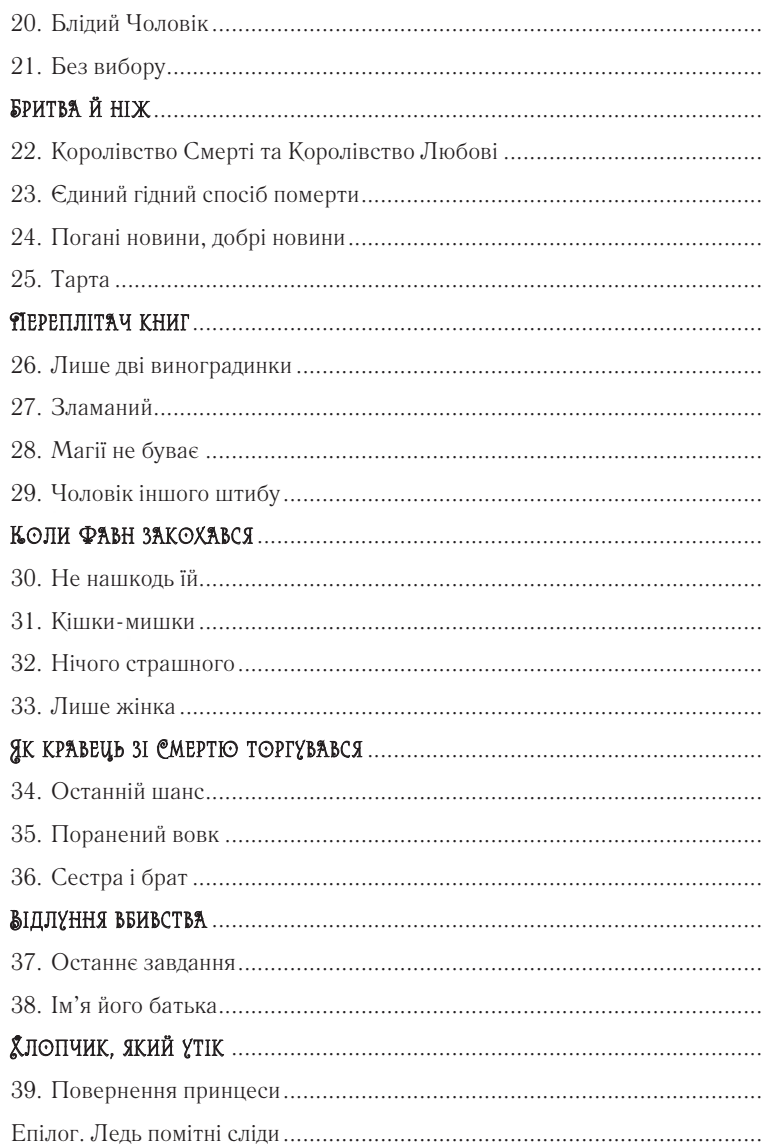

Чергові солдати затримали двох браконьєрів, які полювали на кроликів після комендантської години. Відаль здивувався, що Гарсес покликав його через таку дрібницю. Всі офіцери знали, як капітан ненавидить, коли його турбують о такий порі.

ЗМІСТ

Пролог.....	7
1. Ліс і Фея.....	8
2. Різні подоби зла.....	13
3. Лише мишка.....	19
4. Троянда на темній горі.....	22
5. Батьки й сини.....	29
ОВІЦЯНКА СКУЛЬПТОРА.....	37
6. У лабіринт.....	41
7. Зуби-леза.....	49
8. Принцеса.....	53
9. Ліки та молоко.....	58
ЛАБІРИНТ.....	65
10. Дерево.....	69
11. Мешканці лісу.....	72
12. Ропуха.....	75
13. Дружина кравця.....	79
ЯК МЛИН ЗАЛИШИВСЯ БЕЗ СТАВКА.....	87
14. Бережіть ключ.....	90
15. Кров.....	93
16. Колискова.....	98
17. Брат і сестра.....	101
РЇДИННИКАР.....	105
18. Друге завдання.....	108
19. Печера у лісі.....	111

20. Блідий Чоловік.....	115
21. Без вибору.....	125
БРИТВА Й НІЖ	131
22. Королівство Смерті та Королівство Любові.....	134
23. Єдиний гідний спосіб померти.....	139
24. Погані новини, добрі новини.....	145
25. Тарта.....	149
ПЕРЕПЛИТАЧ КНИГ	155
26. Лише дві виноградинки.....	159
27. Зламаний.....	162
28. Магії не буває.....	165
29. Чоловік іншого стибу.....	170
КОЛИ ФАВН ЗАКОХАВСЯ	175
30. Не нашкодь їй.....	178
31. Кішки-мишки.....	183
32. Нічого страшного.....	187
33. Лише жінка.....	191
ЇК КРАВЕЦЬ ЗІ СМЕРТЮ ТОРГУВАВСЯ	201
34. Останній шанс.....	204
35. Поранений вовк.....	208
36. Сестра і брат.....	212
ВІДЛУННЯ ВБИВСТВА	217
37. Останнє завдання.....	219
38. Ім'я його батька.....	225
ЇЛОПЧИК, ЯКИЙ УТІК	229
39. Повернення принцеси.....	232
Епілог. Ледь помітні сліди.....	235

Літературно-художнє видання

ДЕЛЬ ТОРО Гільєрмо, ФУНКЕ Корнелія
Лабіринт Фавна
Роман

Головний редактор *С. І. Мозгова*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *С. В. Півень*
Художній редактор *В. О. Трубчанінов*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *А. М. Фурман*

Підписано до друку 28.08.2020. Формат 60х90/16.
Друк офсетний. Гарнітура «Literaturnaya». Ум. друк. арк. 15.
Наклад 3000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61001, м. Харків, вул. Б. Хмельницького, буд. 24
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у АТ «Харківська книжкова фабрика “Глобус”»
61052, м. Харків, вул. Різдяна, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

- за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093)170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88
 - на сайті Клубу: www.bookclub.ua
 - у мережі фірмових магазинів
див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом
- Надсилається безоплатний каталог**

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@ksd.ua

Запрошуємо до співпраці авторів

e-mail: publish@ksd.ua

Дель Торо Г., Функе К.

Т61 Лабіринт Фавна : роман / Гільермо дель Торо, Корнелія Функе ; пер. з англ. Н. Дьомової ; худож. А. Вільямс. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2020. — 240 с. : іл.

ISBN 978-617-12-7915-5

ISBN 978-0-06-241446-5 (англ.)

Колись давно жила собі принцеса Моанна в підземному царстві, де не буває ні обману, ні болю. І мріяла вона побачити людський світ. Отож одного дня принцеса втекла від варті і піднялася в наш світ. Невдовзі сонце спалило всі її спогади, і принцеса забула, хто вона та звідки. Вона блукала землею, страждаючи від холоду, болю й хвороб, аж поки не померла. Її батько, король, не облишив пошуків, бо знав, що душа Моанни безсмертна, і сподівався, що одного дня вона повернеться додому. В іншому тілі, в інший час. Може, навіть в іншому місці. Він чекатиме...

УДК 821.111(73)